

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Jure Brečko

Vloga ustavne omejitve pri delovanju japonskih oboroženih sil

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Jure Brečko

Mentor: doc. dr. Iztok Prezelj

Vloga ustavne omejitve pri delovanju japonskih oboroženih sil

Diplomsko delo

Ljubljana, 2011

Vloga ustavne omejitve pri delovanju japonskih oboroženih sil

Japonska se je po drugi svetovni vojni s sprejetjem devetega člena v novi ustavi zavezala, da ne bo posedovala oboroženih sil. Začasno naj bi za njeno varnost skrbele ZDA, kasneje pa bodo to vlogo prevzeli Združeni Narodi, vendar je varnostno okolje Japonske narekovalo drugače. Blokvska razdelitev sveta in korejska vojna sta povzročila oblikovanje ljudske policijske rezerve, ki je čez nekaj let prerasla v Japonske samoobrambne sile. Te danes opravljajo vse naloge, ki se pričakujejo od sodobnih oboroženih sil. Vlada je oblikovala poseben zakonski okvir, ki omogoča obstoj in delovanje Japonskih samoobrambni sil. Njegova osnova so resolucije ZN, podpisani sporazumi in njeno razumevanje devetega člena. Kljub temu se Japonske samoobrambne sile še vedno srečujejo z vrsto omejitvami, katere je v večini primerov sestavila japonska vlada oz. so jo k temu prisilili opozicija, javno mnenje in strah pred večjo vpletenostjo v varnostno politiko ZDA. Japonske enote v Afganistanu so logistično oskrbo nudile le enotam, ki so sodelovale v operaciji Trajna svoboda in ne enotam pod poveljstvom ISAF-a, v Iraku so jim varnost zagotavljali tuji vojaki, na plovilih, ki nadzorujejo vode ob somalijski obali so prisotni pripadniki Japonske obalne straže.

Kljub težavam je Japonska v zadnjih dvajsetih letih naredila velik korak in le še vprašanje časa je, preden bodo Japonske samoobrambne sile popolnoma zaobšle ustavne omejitve.

Ključne besede: Japonska, ustava, oborožene sile.

The role of Constitutional constraints on the Japanese armed forces

With the adoption of the new constitution and with it the ninth article, Japan obligated it self not to posses armed forces. U.S. would temporary guarantee for Japanese security, which will be later assumed by United Nations. However, Japanese security environment dictated otherwise. Block division of the world and the Korean War led to the creation of National Police Reserve Force, which was later transformed into Japan Self-Defense Forces. They now perform all the tasks that are expected of modern armed forces. For their existence and operation the Japanese Government refers to the signed agreements and resolutions and on this basis establishes a legal platform. Nevertheless, they are faced with all sorts of restrictions. Most of them are written by the Japanese government, as a product of compromise with the opposition, public opinion and fear of integration into U.S. security policy. In the case of Afghanistan, the Japanese units could only provide logistical support for units that participated in Operation Enduring Freedom and not ISAF; Japanese units were withdrawn from Iraq a bit earlier because the Australian soldiers who provide security were gone from Iraq; members of the Japan coast Guard are present on the vessels that control the Somali waters.

Japan in the last twenty years made a big step and it is only a matter of time before Japan Self-Defense Forces will completely bypass the constitutional limitations.

Keywords: Japan, Constitution, Armed forces.

Kazalo

Kazalo	3
Seznam kratic	5
1 Uvod	6
2 Metodološko hipotetični okvir	7
2.1 Opredelitev predmeta preučevanja	7
2.2 Cilji preučevanja.....	7
2.3 Metode preučevanja.....	8
2.4 Hipoteza.....	8
3 Deveti člen japonske ustave	9
4 Nujnost sprememb v obrambnih silah	13
4.1 Mednarodno okolje.....	14
4.2 Notranje okolje.....	17
5 Omilitev zakonskih določil devetega člena	19
5.1 Vzpostavitev in konsolidacija Japonskih samoobrambnih sil	19
5.2 Prezem odgovornosti za svojo varnost	23
5.3 Delovanje oboroženih sil v mednarodnih vojaških operacijah.....	28
5.4 V vojni proti terorizmu deveti člen le še administrativna ovira	35
6 Primeri uporabe Japonskih samoobrambnih sil	40
6.1 Podpora operaciji v Afganistanu	40
6.2 Delovanje samoobrambnih sil v Iraku.....	44
6.3 Sodelovanje v boju proti piratom	46
6.4 Obramba pred balističnimi izstrelki	49
6.5 Humanitarne aktivnosti v letu 2010	51
7 Zaključek	53
8 Literatura	56

Seznam kratic

ASDF	Air Self Defense Forces (<i>Zračne enote samoobrambnih sil</i>)
ATSMML	Anti-Terrorism Special Measures Law (<i>Protiteroristični zakon</i>)
CLB	Cabinet Legislation Biro (<i>Vladna zakonodajna služba</i>)
CRG	Central Readiness Group
FEC	Far Eastern Commission (<i>Komisija za Daljni vzhod</i>)
GSDF	Ground Self Defense Forces (<i>Kopenske enote samoobrambnih sil</i>)
JCG	Japan Coast Guard (<i>Japonska obalna straža</i>)
JDA	Japan Defense Agency (<i>Japonska obrambna agencija</i>)
JDR	Japan Disaster Relief Team (<i>Skupino za pomoč ob naravnih nesrečah</i>)
JICA	Japan International Cooperation Agency (<i>Japonska mednarodna agencija za sodelovanje</i>)
LCSMHRA	The Special Measures Law Concerning Humanitarian Relief Support Activities and Security Maintenance Support Activities in Iraq
NDPO	National Defense Program Outline (<i>Oris nacionalnega obrambnega programa</i>)
NSF	National Safety Forces (<i>Državne varnostne sile</i>)
NPR	National Police Reserve (<i>Ljudske policijske rezerve</i>)
MINUSTAH	United Nations Stabilization Mission In Haiti (<i>Misija ZN za stabilizacijo na Haitija</i>)
MOD	Ministry of Defense (<i>Ministrstvo za obrambo</i>)
MOFA	Ministry of Foreign Affairs (<i>Ministrstvo za zunanje zadeve</i>)
MSA	U.S. and Japan Mutual Defense Assistance Agreement
MSB	Marine Safety Board (<i>Pomorska varnostna agencija</i>)
MSDF	Marine Self Defense Forces (<i>Morske enote samoobrambnih sil</i>)
OEF	Operation Enduring Freedom (<i>Operacija v podporo miru</i>)
PKO	Peace keeping operations (<i>Mirovne operacije</i>)
RSSML	Replenishment Support Special Measures Law
SCAP	Supreme Commander of the Allied Powers (<i>Vrhovni poveljnik zavezniških sil</i>)
SDF	Self Defense Forces (<i>Samoobrambne sile</i>)

1 Uvod

Ustava kot temeljni pravni akt države določa njeno ureditev, torej tudi obrambni sistem in oborožene sile države. Večina ustav dopušča vladi in parlamentu »proste roke« pri oblikovanju zakonov in politik povezanih z obrambo države. Za Japonsko lahko rečemo, da jo ustava pri procesu oblikovanja obrambnega sistema omejuje. Glavno »omejitev« predstavlja deveti člen ustave.

日本国民は、正義と秩序を基調とする国際平和を誠実に希求し、国権の発動たる戦争と、武力による威嚇又は武力の行使は、国際紛争を解決する手段としては、永久にこれを放棄する。

前項の目的を達するため、陸海空軍その他の戦力は、これを保持しない。国の交戦権は、これを認めない。

Japonski narod, ki iskreno hrepeni po mednarodnem miru, kateri temelji na pravičnosti in redu, se za večno odpoveduje vojni ter grožnji z vojaško silo in uporabi vojaške sile, kot sredstvo reševanja mednarodnih sporov.

Za uresničitev prej navedenih ciljev, ne bomo posedovali kopenskih, pomorskih, zračnih sil ter drugih vojnih potencialov. Pravica države do vojskovanja ne bo nikoli priznana

(日本憲法第九条 - 9. člen japonske ustave).

Na prvi pogled bi lahko sklepali, da Japonska ne sme posedovati oboroženih sil, ki so pomemben del obrambne strategije večine sodobnih držav. Tako je ob sprejetju povojne ustave menil tudi takratni premier Shigeru Yoshida. Vztrajal je, da Japonska glede na ustavo nima niti pravice do samoobrambe (Samuels 2004, 3), kaj šele, da bi posedovala oborožene sile, vendar je realnost precej drugačna in predvsem zapletena. Deveti člen japonske povojne ustave, naj bi sam po sebi onemogočal obstoj japonske vojske in njeno delovanje v tujini, vendar Japonska danes poseduje oborožene sile z imenom Japonske samoobrambne sile, ki kljub omejitvam iz ustave »nemoteno« opravljajo vse naloge, ki so jim dodeljene. Vztrajno in počasi je Japonska širila spekter nalog in pristojnosti oboroženih sil po načelu: nov sporazum, nov zakon, nove pristojnosti oboroženih sil. Dandanes lahko rečemo, da ima Japonska oborožene sile, ki delujejo v mednarodnih operacijah.

2 Metodološko hipotetični okvir

2.1 Opredelitev predmeta preučevanja

Za Japonsko naj bi torej veljalo, da je država brez lastne vojske, vendar njene enote, ki slišijo na ime Japonske samoobrambne sile, brez težav ustrezajo vsem kriterijem, ki so potrebni za dodelitev naziva vojska in oborožene sile.

Oborožene sile so specializirana oborožena formacija države, organizirana in pripravljena za izvajanje oboroženega boja. Kot del državne organizacije so oborožene sile glavni nosilec varovanja neodvisnosti in ozemeljske celovitosti države, danega političnega in gospodarskega sistema oziroma izvajanja državne politike v vojni. Navadno so razdeljene na tri zvrsti: kopensko vojsko (KoV), vojaško (vojno) mornarico (VM) in vojaško (vojno) letalstvo (VL). V nasprotju z vojaškim izrazjem je pojmovanje izraza oborožene sile v mednarodnem vojnem pravu širše; tam zajema tako kopenske, mornariške in letalsko vojaške sile, kot tudi vse ostale oborožene formacije, tj. policijske enote, enote teritorialne obrambe, enote tovarniške zaščite, nacionalne straže, nacionalne garde in razne prostovoljne oborožene formacije (Grizold 1999, 44–45).

Japonske samoobrambne sile so tako čisto običajne oborožene sile države. Lahko bi jih brez težav poimenovali tudi japonska vojska. Sam, tako kot večina avtorjev, uporabljam termin oborožene sile, kot za njega predvideva vojaško izrazje. Zraven bi lahko uvrstili še japonsko obalno stražo, vendar je zaradi nujnosti fokusirane analize v diplomskem delu nisem vključil.

Japonska ustava v mednarodnem okolju velja za nekaj posebnega. Številni ji dodajo pridevnik pacifistična. Za mojo nalogo je pomemben predvsem njen deveti člen.

2.2 Cilji preučevanja

Deveti člen japonske ustave na prvi pogled prepoveduje obstoj oboroženih sil. Če podrobno pogledamo, ugotovimo, da Japonska poseduje dokaj veliko vojaško moč, imenovano Japonske samoobrambne sile. Osnovni namen diplomske naloge je prikazati, kako je Japonska s sprejetjem različnih dokumentov, resolucij, direktiv in

zakonov presegla ustavne omejitve in naredila velik preskok od prepovedi obstoja oboroženih sil ob koncu druge svetovne vojne do njihovega delovanja v mednarodnih vojaških operacijah različnih intenzivnosti. Najprej bom na kratko predstavil nekaj podrobnosti o devetemu členu japonske ustave in omejitvah, ki izvirajo iz njega, s kakšnim namenom je bil sprejet, kako ga dandanes interpretira japonska vlada in kaj to pomeni za japonske oborožene sile.

Zelo pomembno se mi zdi prikazati proces oblikovanja oboroženih sil do danes, njihovo prevzemanje nalog in širjenje področja delovanja. Tu bo razvidna hitrost, s katero Japonska spreminja pristojnosti oboroženih sil.

Na koncu se bom potrudil prikazati nekaj najpomembnejših operacij japonskih oboroženih sil v tem tisočletju.

2.3 Metode preučevanja

Z deskriptivno metodo bom pojasnil temeljne pojme, opisal deveti člen in omejitve, ki izvirajo iz njega. Z analizo in interpretacijo primarnih in sekundarnih virov bom raziskal, kako delujejo japonske oborožene sile in kako se je spremenil pomen devetega člena. Primerjalna in zgodovinsko-razvojna analiza mi bo v pomoč pri pregledu erozije omejitev devetega člena. S študijo primera bom na koncu prikazal delovanje japonskih oboroženih sil.

2.4 Hipoteza

Deveti člen japonske povojne ustave naj bi sam po sebi onemogočal obstoj japonske vojske in njeno delovanje v tujini. Japonska je brez spreminjanja ustave presegla njene omejitve in danes poseduje oborožene sile z imenom Japonske samoobrambne sile, ki nemoteno opravljajo vse naloge.

3 Deveti člen japonske ustave

Japonski parlament je novo ustavo in njen deveti člen potrdil 3. maja 1947. Besedilo devetega člena se glasi:

Japonski narod, ki iskreno hrepeni po mednarodnem miru, kateri temelji na pravičnosti in redu, se za večno odpoveduje vojni ter grožnji z vojaško silo in uporabi vojaške sile, kot sredstvo reševanja mednarodnih sporov.

Za uresničitev prej navedenih ciljev, ne bomo posedovali kopenskih, pomorskih, zračnih sil ter drugih vojnih potencialov. Pravica države do vojskovanja ne bo nikoli priznana.

Na prvi pogled se zdi, da Japonska ne sme posedovati oboroženih sil. Tedanji premier Yoshida Shigeru je trdil, da Japonska glede na ustavo nima niti pravice do samoobrambe (Samuels 2004, 3) in s tem tudi do oboroženih sil. Tudi Hughes (2009, 23) navaja, da so oblikovalci japonske politike na začetku interpretirali deveti člen tako, da prepoveduje ofenzivno vojno in pravico države do samoobrambe.

Kijūrō Shidehara, premier v času oblikovanja ustave, je menil, da je hranitev orožja v povojnem obdobju popolnoma "nesmiselna", saj oblikovanje kakršnih koli, četudi podstandardnih vojaških enot, nima nikakršne koristi za japonsko ljudstvo, obenem bi to povzročilo tudi nepotrebno obremenjevanje ljudi z vprašanjem ponovne oborožitve Japonske (Shidehara 1951, 214).

Za boljše razumevanje pomena devetega člena je dobro na kratko pogledati razmere, v katerih je bila oblikovana povojna ustava Japonske.

Svet je ravno doživel največji pretres v svoji moderni zgodovini. Druga svetovna vojna je vase potegnila skoraj vse svetovno prebivalstvo in njegove resurse. Večina si je prizadevala, da se kaj podobnega ne bi več ponovilo. Eden izmed možnih ukrepov je bil tudi prepoved vojne. Sama ideja sicer ni nova, najdemo jo že v pogodbi Kellogg-Briand iz leta 1928, kjer so se podpisnice zavezale, da ne bodo uporabljale vojne kot sredstvo države politike ter bodo spore reševale po mirni poti. Opustitev vojne sicer najdemo tudi v več ustavah vse od francoske leta 1791 naprej (Kimijima 2009, 170).

Glavni dokument, ki je določal smernice povojne Japonske so bila določila Potsdamske deklaracije. Ena izmed glavnih točk deklaracije je razpustitev in ukinitvev Japonske imperialne vojske.

Vso krivdo za azijsko-pacifiško vojno so prevalili na ramena japonske imperialne vojske. Vojska je bila s tem označena za glavnega krivca, tako da tudi japonskemu ljudstvu ni bilo težko sprejeti njene prepovedi.

Deveti člen je bil sprejet pod domnevo, da bodo Združeni narodi (ZN) kaznovali "zlobne" države. Mednarodna družba pa naj bi delovala kot policija, lovila in kaznovala "poredne" države. Tako se državam ne bi bilo potrebno zapletati v spopade oziroma napadati druge države. Japonska se je lahko brez skrbi popolnoma razorožila, ker bi jo varovali ZN oz. do njihovega učinkovitega delovanja ZDA.

Pomembne odgovore nam lahko ponudijo tudi avtorji ustave oz. če pogledamo, kaj so hoteli doseči z devetim členom. O avtorstvu in vplivih na oblikovanje ustave in devetega člena ustave je veliko teorij (FEC, premier Shigeru, general MacArthur, razne države...), zato se ne bom spuščal v podrobnejšo analizo. Veliko ljudi je imelo možnost sodelovati pri oblikovanju oz. spreminjanju ustave. Nekako je razvidno (na to opozarjam na začetku poglavja), da je bila večina oblikovalcev mnenja, da bo Japonska postala država brez oboroženih sil oz. jih ne sme posedovati.

Tudi sam sem takega mnenja in iz tega tudi izhajam v svojem diplomskem delu, kajti v danih razmerah je prevladovalo mnenje, kot ga je zapisal Kimijima (2009, 171): "Največja grožnja miru v Vzhodni Aziji je japonski militarizem in deveti člen je bil odgovor na to grožnjo". To bi pomenilo, da ustava popolnoma omejuje oz. prepoveduje oborožene sile.

Toda ni vse tako preprosto. Že kmalu po oblikovanju dokončnega osnutka ustave pride do »preobrata«, ki je močno vplival na omejitve oz. prepoved obstoja oboroženih sil. Današnji deveti člen ni povsem enak členu, ki je vstopil v potrditev poslancem Dieta. Besedilo devetega člena so spremenili oz. dopolnili med razpravo o ustavi. Ravno ta sprememba naj bi omilila popolno prepoved obstoja oboroženih sil oz. dovolila sedanjo vladno interpretacijo devetega člena. Med razpravo v Dietu je dr. Hitoshi Ashida predlagal vstavitev besed "mednarodni mir, temelječ na pravici in redu" in "z namenom doseči cilj prejšnjega odstavka" (več v Umeda 2006, 6–8). Ta sprememba naj bi kasneje omogočila ponovno oborožitev Japonske z namenom

samoobrambe. Deveti člen v 5. osnutku se je namreč glasil: "Vojna kot suverena pravica naroda, grožnja in uporaba sile je za vedno prepovedana kot sredstvo reševanja sporov z drugimi narodi. Vzdrževanje kopenskih, morskih in letalskih sil, kot drugega vojnega potenciala, ne bo priznано" (Umeda 2006, 8).

Brez fraze "z namenom doseči cilj prejšnjega odstavka" bi bile po nekaterih interpretacijah prepovedane kakršne koli oborožene sile. S tem, ko se v deveti člen privede motive za odpoved vojne, se omogoči vzpostavitev oboroženih sil za druge namene.

Kljub temu lahko deveti člen še vedno interpretiramo na dva načina. Prva interpretacija: deveti člen prepoveduje vse vojne in uporabo oborožene sile (za defenzivne in ofenzivne namene). Skrajni primer omenjene interpretacije je absolutni pacifizem¹.

Druga interpretacija: deveti člen priznava pravico do samoobrambe. Če pogledamo prvi odstavek devetega člena, ta ne omenja nobenih omejitev samoobrambe in je v skladu z 2. členom, 4. odstavka in 51. členom listine ZN² (Nasu 2004, 53). Drugi odstavek omejuje način in področja izvajanja pravice do samoobrambe. En pogled na drugo interpretacijo pravi, da Japonska lahko odgovori na vojaški napad le z policijskimi silami ali vstajo ljudstva. To bi dejansko pomenilo, da se Japonska ne bi mogla učinkovito ubraniti vojaškega napada. Tu se na nek abstrakten način približamo absolutnemu pacifizmu, kar pa po mnenju Nasu (p. t.) ni v skladu s preambulo³ ustave in devetim členom⁴. Zato »mora« Japonska posedovati sile, ki bodo sposobne odvrniti kakršen koli oborožen napad.

Drugi odstavek je omejil izvajanje pravice do samoobrambe. To privede to tega, da mora Japonska vse svoje zmogljivosti presoјati iz dveh stališč. Omogočati mora učinkovito obrambo pred napadom in istočasno ne sme predstavljati vojnega potenciala. Tako omeji vojaške zmogljivosti na defenzivno raven.

Vlada si trenutno takole predstavlja deveti člena in omejitve: Japonska je neodvisna država in ima, tako kot vsaka država, pravico do samoobrambe. Deveti člen ji ne prepoveduje pravice do samoobrambe. Torej lahko za izvajanje te pravice poseduje

¹Brez najmanjšega upora v primeru napada.

²Drugi člen prepoveduje grožnje in uporabo sile, medtem ko 51. člen dovoli izjeme (obramba).

³V nalogi sem izpustil razprave o razmerju med ustavo in njeno preambulo.

⁴*Trdno odločeni smo ohraniti svojo varnost in obstoj* (izsek iz preambule).

omejene zmogljivosti, ki pa ne smejo predstavljati vojnega potenciala oz. so omejene na minimum, potreben za samoobrambo.

Termin, minimum, potreben za samoobrambo, je zelo relativen in ga Japonska razlaga oz. spreminja glede na mednarodno situacijo, stopnjo vojaške tehnologije in drugih dejavnikov. Istočasno je težko opredeliti, kaj se šteje za vojni potencial oz. ofenzivna orožja, ki so prepovedana z drugim odstavkom devetega člena ustave. Japonska o tem presoja glede na celotno moč, ki jo poseduje. V vsakem primeru med ofenzivna orožja štejejo tista, ki so v osnovi izrecno namenjena za totalno uničenje drugih držav (balistične rakete, letalonosilke, ...).

Pred uporabo oboroženih sil za samoobrambo morajo biti izpolnjeni trije pogoji:

- obstoj neizbežnega in nelegitimnega dejanja agresije proti Japonski,
- ni drugih sredstev za ubranitev pred grožnjo agresije,
- uporaba sile je omejena le na minimum, potreben za odvrnitev.

Prostor, kjer se lahko izvaja pravica do samoobrambe, ni nujno omejen na teritorialno ozemlje, vode in ozračje. Nikjer ni določenih kriterijev, ki bi opredelili področje delovanja. Vedno se presoja glede na trenutno situacijo.

Z ustavo ni dovoljeno napotiti oborožene sile na tuje ozemlje, vode in zrak z namenom uporabe vojaške sile, ker to v splošnem presega minimum, potreben za obrambo.

Glede na mednarodno pravo in listino ZN, VII. poglavje, 51. člen, ima Japonska pravico do individualne in kolektivne obrambe, to je pravica do uporabe sile za ustavitev oboroženega napada na tujo državo, s katero ima bližnje odnose, čeprav sama ni neposredno napadena. Nobenega dvoma ni, da Japonska ni suverena država in kot taka ima tudi pravico do izvajanja kolektivne obrambe, vendar pa je ustava tista, ki prepoveduje izvajanje kolektivne obrambe.

Leta 1960 je vladna zakonodajna služba (CLB – Cabinet Legislation Biro) sporočila, da ustava Japonski prepoveduje kolektivne operacije, ker se nanašajo na obrambo drugih držav in ne na varnost Japonske (Chanlett 2008, 1). Lahko pa sklepa kolektivne obrambne sporazume, ki pripomorejo k večji varnosti Japonske.

Tako japonska vlada vztraja, da ji ustava prepoveduje uporabo omenjene pravice, t. j. preprečitve oboroženega napada na drugo državo z oboroženimi silami, čeprav sama ni neposredno napadena. Omenjeno dejanje bi namreč kršilo določilo minimum, potreben za lastno obrambo. Omenjena interpretacija je posledica revizije varnostne pogodbe, ki je dejansko pogodba o kolektivni obrambi⁵ (Nasu 2004, 55).

Japonsko je bilo strah, da bo morala priskočiti na pomoč ZDA v njenih konflikth v Vzhodni Aziji. Nekateri avtorji so mnenja, da deveti člen ne prepoveduje kolektivne obrambe (več v Nasu 2004, 54–56). Japonska vlada je s kontinuiteto razlage devetega člena in kolektivne samoobrambe od šestdesetih let dvajsetega stoletja naprej dokončno zacementirala prepoved izvajanja kolektivne samoobrambe.

Drugi odstavek devetega člena Japonski izrecno prepoveduje pravico do vojskovanja. Uporaba minimalne sile za samoobrambo je povsem nekaj drugega kot izvajanje pravice do vojskovanja.

Katere so danes omejitve, s katerimi se srečujejo oborožene sile Japonske, Ferfila (1999, 506) na kratko zapiše:

- njihov namen je strogo samoobrambni in ne smejo sodelovati v obrambnih zvezah,
- prepovedano je njihovo angažiranje na ozemlju tujih držav,
- prepoved posedovanja proizvodnje in uvajanja atomske oborožitve na Japonsko,
- določen je maksimalni obseg vojaške porabe v obsegu 1% BDP.

4 Nujnost sprememb v obrambnih silah

Sodobne države svoj obrambni sistem oblikujejo glede na splošne in posebne dejavnike, ki izvirajo iz dveh okolij:

- notranjega okolja v posamezni državi in
- mednarodnega okolja (Grizold 1999, 39).

⁵Seveda enostranska, ZDA v primeru napada pomagajo Japonski, Japonska pa ne sme pomagati ZDA, razen, če se njene sile nahajajo na japonskem teritoriju. »...napad na katerokoli podpisnico sporazuma na teritoriju pod japonsko administracijo predstavlja grožnjo njeni varnosti in miru, na kar se bo odzvala v skladu z ustavnimi omejitvami.«

Države imajo več možnosti za zagotavljanje svoje varnosti, in sicer z:

- oblikovanjem lastnih oboroženih sil,
- naslonitvijo na sistem kolektivne varnosti OZN,
- pridobitvijo statusa oborožene ali neoborožene nevtralnosti,
- podpisi obrambnih sporazumov z drugimi državami,
- vključevanjem v združevalne procese,
- kombinacijami dveh ali več zgoraj naštetih možnosti (Grizold 1999, 11).

Japonska varnost po koncu druge svetovne vojne je temeljila izključno na sistemu kolektivne varnosti ZN.

4.1 Mednarodno okolje

Varnostno okolje Japonske se je po drugi svetovni vojni hitro spreminjalo. Glavni razlog za neobstoj/ukinitev/prepoved japonske vojske so bila tudi velika pričakovanja o delovanju ZN. Kot že omenjeno, naj bi za varnost mednarodne skupnosti v prihodnosti skrbeli ZN, vendar se je svet “naenkrat” razdelil na dva pola in vstopil v hladno vojno. Z začetkom korejske vojne se je tudi v azijsko-pacifiški regiji pokazala neučinkovitost organizacije ZN. Postalo je očitno, da se Japonska za svojo varnost ne more brezskrbno zanašati na delovanje sistema kolektivne varnosti Združenih narodov. Tako je bila Japonska ob podpisu mirovne pogodbe “prisiljena” podpisati še varnostno pogodbo z ZDA. Vlogo ZN so prevzele ZDA.

Vseskozi se poraja vprašanje, ali se lahko Japonska brezskrbno zanaša na ZDA in v kakšen položaj jo to postavlja. Nesmiselno je pričakovati, da je neka država sposobna opraviti z vsemi varnostnimi grožnjami le z ekonomskim prispevkom in zanašanjem na strateškega partnerja. Ali s tem ne izgubi dela svoje suverenosti in kredibilnosti v mednarodni družbi? Kaj preostane Japonski, če ne podpira svojega zaveznika? To je samo nekaj vprašanj, ki se samodejno pojavljajo.

Vsaka država mora v prvi vrsti poskrbeti za svojo lastno varnost, zaščito in preživetje. To pomeni, da vsaka država skrbi za lastno obrambo – samopomoč kljub vzpostavljenemu mednarodnemu sistemu.

V najnovejšem dokumentu Smernice nacionalnega obrambnega programa, ki je izšel decembra 2010, so kot glavne grožnje japonski varnosti navedene:

- porast števila sporov v t. i. “sivih conah” (nesoglasja o teritoriju, suverenosti in ekonomskih interesih, ki se ne razvijejo v vojno),
- globalne spremembe, katerih posledica je vzpon drugih sil in s tem relativna sprememba vpliva ZDA,
- zagotavljanje trajnega dostopa do kibernetičnega prostora v povezavi z mednarodnim terorizmom in piratstvom,
- Severna Koreja in vprašanje njenega jedrskega in raketnega programa,
- vojaška modernizacija Kitajske in njena nezadostna transparentnost,
- ruske vojaške aktivnosti.

Ne smemo pozabiti, da se na relativno majhnem prostoru severovzhodne Azije nahajajo tri največje vzhodnoazijske sile – Japonska, Kitajska in Rusija, poleg tega pa je severovzhodna Azija v celotni azijsko-pacifiški regiji še zmeraj pomembno območje politično-vojaškega delovanja ZDA.

Čeprav ima danes Japonska dobre odnose z večino svojih sosedov, ostaja še kar nekaj nerešenih zadev. Japonska ima še vedno odprta ozemeljska vprašanja do večine svojih sosedov. Z Rusijo še vedno ni podpisala mirovnega sporazuma. Kitajska z neodobravanjem gleda na japonsko podporo Tajvanu.

Tudi varnostno okolje ni povsem mirno. Regiji grozita vsaj dva velika oborožena konflikta, eden na Korejskem polotoku in drugi v Tajvanski ožini (Masako 2004, 1). Japonska se vedno znova srečuje z grožnjami Severne Koreje. Ranljivost Japonske se je pokazala avgusta 1998, ko je Severna Koreja čez glavni otok Honshu izstrelila testno balistično raketo. Nekaj podobnega se je zgodilo še oktobra 2006, ko je raketa letela čez japonski zračni prostor in pristala v Japonskem morju. Poleg tega je Severna Koreja že izvedla vrsto jedrskih poizkusov. Potrebno je omeniti še vdore korejskih vohunskih ladij in morebitne napade na jedrske objekte ob japonski obali. Severna Koreja predstavlja aktualno in resno grožnjo glede varnosti Japonske.

Na dolgi rok največji izziv predstavlja Kitajska. Japonska je že od leta 1990 zaskrbljena glede modernizacije kitajskih konvencionalnih in nuklearnih sil. Skrb povzroča predvsem pomanjkljiva transparentnost in veliko povečanje obrambnih izdatkov v zadnjem desetletju. Ne smemo pozabiti na 800 kitajskih raket, ki so usmerjene proti Tajvanu in lahko dosežejo Japonsko (Szechenyi 2006, 142). Tu so še

kitajske ambicije po vesolju in znaki, da je Kitajska pripravljena napotiti svojo vojaško moč čez državne meje v podporo nacionalnim interesom (Hughes 2009, 28). Decembra 2008 se je Kitajska odločila, da napoti dva rušilca in tako sodeluje v misiji proti piratom ob obali Somalije. Občasno v japonske vode vdrejo kitajske podmornice⁶.

Japonska je zaskrbljena tudi glede večjih aktivnosti Rusije. Februarja in oktobra 2008 so v zrak poslali dve letali F-15 s ciljem, da prestrežejo ruski strateški bombnik Tu-95, ki je kršil japonski zračni prostor. V letu 2011 so japonska letala poletela kar 264 krat, da bi prestregla ruska letala, kar predstavlja 68 % vseh vzletov, povezanih z omenjenim namenom⁷ (The Yomiuri 2011a).

Tudi Južna Koreja povečuje svoje obrambne izdatke in krepi svoje pomorske zmogljivosti.

Države jugovzhodne Azije se bojijo ustanovitve japonske vojske oz. vojaško bistveno močnejše Japonske, ker bi to lahko pomenilo, da Japonska prevzema bistveni del ameriške vojaške vloge v azijsko-pacifiški regiji. To bi lahko omogočilo sprostitvev japonskih hegemonističnih ambicij in privedlo do oboroževalne tekme s Kitajsko.

Tudi Lubi (1999, 228) navaja podobne grožnje:

- nerešeni intrakorejski in intrakitajski spor,
- spori med državami glede suverenosti nad določenimi otoki in akvatorijem okoli njih ter glede poteka pomorskih meddržavnih meja,
- razmerje sil med glavnimi centri politične, gospodarske in vojaške moči v regiji,
- ameriška vojaška prisotnost v regiji (oz. podregiji) v pozitivnem in negativnem smislu,
- odsotnost učinkovitega multiratelizma na ključnih področjih družbenega življenja v regiji in
- intenzivna, predvsem kakovostna krepitev vojaške sile večine držav v regiji.

⁶10. novembra 2004 je MSDF v japonskih vodah v bližini otoka Shikishima zaznala kitajsko jedrsko podmornico in ji sledila v Kitajsko morje.

⁷Do dejanske kršitve japonskega zračnega prostora v letu 2010 ni prišlo.

Zunanje okolje Japonske je zelo pestro. Po eni strani se pojavljajo velike grožnje in potreba po lastni vojski. Po drugi strani pa bi krepitev vojaških zmogljivosti povzročila večji strah njenih sosedov in poslabšanje varnostnih razmer v bližnji soseščini. Japonske sosede še vedno niso pozabile vseh grozodejstev druge svetovne vojne. Japonska pa s kroničnim pozabljanjem nekaterih dogodkov druge svetovne vojne samo še poslabšuje razmere.

Po drugi strani Japonska od druge svetovne vojne ni pokazala nobenih ambicij do kakršnih koli vojnih potencialov. Država je bila osredotočena na ekonomsko rast in je danes ena najmočnejših ekonomij na svetu, zato širša mednarodna skupnost od Japonske pričakuje tudi dejanski prispevek. Hook (2001, 15) meni, da manjka ravno njen vojaški prispevek k varnosti regije.

Leta 1994 je prvič uradno izjavila, da si prizadeva za stalno članstvo v Varnostnem svetu OZN (Fir 2004, 15). Želja Japonske je, da se vključi v mednarodne probleme kot svetovna velesila. To na nek način omejuje deveti člen, ki eksplicitno prepoveduje vzdrževanje vojnega potenciala in učinkovito prepoveduje napotitev enot v tujino za preventivo.

V današnjem kompleksnem svetu je skoraj nemogoče, da bi država lahko izpolnila navedene cilje brez oboroženih sil.

Po mojem mnenju omenjeno situacijo najbolje prikazuje drugi del izjave generalnega direktorja japonske obrambne agencije (JDA) Fukushiro Nukaga (2006), da so imeli Japonci pred zalivsko vojno močno »alergijo« pred napotitvijo svojih enot v tujino, vendar pa so kmalu spoznali, da Japonska v obdobju po hladni vojni ne more zagotavljati svoje varnosti le z obrambo svojega teritorija.

4.2 Notranje okolje

Med poznimi petdesetimi in zgodnjimi sedemdesetimi leti 20. stoletja je Japonska doživljala val radikalnih političnih dejanj. Potekale so masovne demonstracije proti obnovitvi varnostnega sporazuma z ZDA. V letih 1959–60 je na demonstracijah nasproti 900 000 pripadnikom (mobilizirane) policije stalo 4,7 milijona študentov – v letih 1967–70 pa 18,7 milijona. Vse skupaj so spremljali teroristični napadi različnih japonskih levičarskih skupin. V letih hladne vojne so tako glavno varnostno skrb na

področju notranje varnosti predstavljale desničarske in predvsem levičarske skrajne skupine (med njimi najbolj znana japonska rdeča armada). Od leta 1970 so se aktivnosti ekstremnih skupin tako na levi kot na desni sicer bistveno zmanjšale, vendar pa niso popolnoma prenehale. Tako je bilo med leti 1969 in 1989 več kot 200 bombnih incidentov, med leti 1978 in 1990 pa okoli 700 »gverilskih« napadov oz. požigov, ki so jih zagrešili pripadniki teh skupin. Če je šlo tukaj za t. i. politični terorizem, pa se je leta 1995 z Aum Shinrikyo, ki je bila sicer ustanovljena že leta 1984, pojavil še verski terorizem. Tega leta je ta fanatični japonski kult izvedel napad z živčnim plinom na eni izmed tokijskih postaj podzemne železnice (Fir 2004, 19–20).

Kar se tiče kriminala oz. kriminalnih dejanj je Japonska daleč pod povprečjem razvitih zahodnih držav. Za njimi zaostaja od tri do petkrat (Ferfila 2000, 49). Kljub temu ne moremo mimo omembe zloglasnih jakuz – »najmočnejše, najbogatejše, najštevilčnejše in najboljše organizirane združbe kriminalcev« (Grizold in Ferfila 2000, 398), ki predstavlja organizirano kriminalno podzemlje na Japonskem. Leta 1996 je po policijskih podatkih imelo 79900 članov (Shigeru v Ferfila 2000, 105).

Veliko grožnjo Japonski varnosti predstavljajo še naravne nesreče:

- ekstremne klimatske razlike (deževna obdobja, tajfuni, močno sneženje),
- površje je zelo razgibano (strmima pobočja, plazovi),
- Japonska leži ob tektonski prelomnici (pogosti potresi),
- ranljiva obala (tsunami),
- leži v območju, kjer je večina vulkanov na svetu.

Povzeto po: Disaster and Disaster Prevention in Japan

Japonska velja za zelo varno državo, zato je težko pričakovati, da bi japonski policijski aparat potreboval pomoč oboroženih sil pri svojih nalogah, vendar država po drugi strani potrebuje učinkovit sistem pri spopadanju z naravnimi nesrečami. V večini držav po svetu to vlogo opravljajo oborožene sile oz. je to danes postala ena izmed najpomembnejših nalog oboroženih sil. Japonski načrti za pomoč pri naravnih nesrečah predvidevajo mobilizacijo 110 000 pripadnikov oboroženih sil (Ministry of Defense 2011a).

5 Omilitev zakonskih določil devetega člena

5.1 Vzpostavitev in konsolidacija Japonskih samoobrambnih sil

Potem ko sta v Hirošimi in Nagasakiju odjeknili dve atomski bombi, je japonski cesar končno podal soglasje za podpis vdaje in 14. avgusta preko radijskih valov nagovoril ljudstvo. Z vdajo je Japonska sprejela pogoje Potsdamske deklaracije, v kateri je med drugim zapisano, da se bodo ukinile vse japonske vojaške sile. Tako je Japonska ostala brez obrambe oziroma oboroženih sil. Čeprav so bile ukinjene vse japonske vojaške sile, tudi imperialna mornarica, je del njenih enot, ki je bil usposobljen za odstranitev morskih min, ostal v delovanju in sodeloval pri odstranitvi več kot 10000 ameriških in japonskih min v vodah okoli Japonske.

Japonska je bila »de facto« brez lastnih oboroženih sil, kot je kasneje zapisano v povojni japonski ustavi.

Tri leta po sprejetju ustave je japonska vlada oz. na začetku še administracija ameriških okupacijskih sil postopoma začela proces oblikovanja novih oboroženih sil. 25. junija 1950 je izbruhnila korejska vojna. Američani so bili prisiljeni premesti večino svojih sil, nastanjenih na japonskem arhipelagu, na Korejski polotok. General MacArthur, poveljnik okupacijskih sil, je moral zaščititi Japonsko, ki ni imela lastne vojaške moči. Skrbela ga je tudi potencialna invazija sovjetskih sil na Japonsko čez otok Hokkaido.

Glavno besedo o okupacijski politiki Japonske je že kar nekaj časa imela Komisija za Daljni vzhod (FEC - Far Eastern Commission), katere članici sta bili tudi Kitajska in Rusija. Ponovna oborožitev in mobilizacija japonskega ljudstva nista prišla v poštev. Generalu MacArthur je ostala le policija (Umeda 2006, 11). Tako je 8. julija general MacArthur na takratnega premiera Yoshida Shigeru naslovil direktivo o ustanovitvi 75.000 mož velike Ljudske policijske rezerve (NPR – National Police Reserve) in povečanju osebja, ki služi v Pomorski varnostni agenciji (MSB - Marine Safety Board) za dodatnih 8000 mož (MacArthur 1950). 10. avgusta je japonska vlada razglasila zakon (Police Reserve Act), ki je omogočil nastanek NPR.

Glede na določila nove ustave bi zakon potreboval soglasje Dieta, a med okupacijo (mirovna pogodba še ni podpisana) je imel SCAP⁸ (Supreme Commander of the

⁸Položaj je zasedal general Douglas MacArthur, vendar se v literaturi, kratica SCAP običajno nanaša na njegovo osebje. Tako je tudi v mojem diplomskem delu.

Allied Powers – Vrhovni poveljnik zavezniških sil) super ustavno moč (Umeda 2006, 11). Tako vladi zakona ni bilo potrebno poslati na glasovanje v Diet. Na 8. seji Dieta so njegovi člani postavljali razna vprašanja v povezavi z ustanovitvijo NPR. Takratni premier Yoshida Shigeru je podal razlago, da je ustanovitev NPR namenjena ohranitvi miru in javnega reda na Japonskem, torej NPR ni vojaške narave. Tako je na zahtevo okupacijskih oblasti japonska vlada leta 1950 ustvarila zelo omejene »vojaške⁹ enote«, ki so predstavljale zametek vračanja Japonske k običajni državi oz. prvi korak k ponovni oborožitvi Japonske (Ogawa 2008, 5).

Zavezniške sile in japonska vlada sta prikazovali NPR kot nevojaško organizacijo. Toda NPR je povzela poveljniško strukturo po ameriški vojski, pripadnike je usposabljala ameriška vojska, uporabljali so ameriško orožje. Pripadniki NPR so bili oboroženih z lahkim pehotnim orožjem. MacArthur je za NPR zahteval tudi 760 tračnih vozil, med njimi je bilo tudi 307 tankov M26¹⁰ (z 90mm topom) (Kuzuhara 2006, 101).

Ob koncu leta 1950 je bilo 52,5 % pripadnikov NPR nekdanjih članov imperialne vojske, 47,4 % je v enote vstopilo brez vojaških izkušenj. Na začetku so se sicer poskušali izogniti vključevanju častnikov imperialne vojske, vendar je bilo to praktično nemogoče. Vse bivše častnike imperialne vojske 5,251 (6,5 %) so razvrstili v rezervno sestavo (Kuzuhara 2006, 99). Da bi preprečili vojaški veji ponovno prisvojitve moči so, bili na najvišja vodilna mesta postavljeni policijski birokrati (Takahara 2006).

Ustanovitev NPR se je znašla celo pred vrhovnim sodiščem. Sodišče je leta 1952 primer zavrglo, češ da ne more abstraktno presojeti o ustavnosti zakona ali člena v odsotnosti konkretnega legalnega spora (Umeda 2006, 17).

26. 4. 1952 je Japonska v okviru Morske varnostne agencije (Maritime Safety Agency) ustanovila Morsko stražo (Marine Guard). Agencija prvega avgusta istega leta postane del novo ustanovljene Varnostne agencije (Security Agency), ki vključuje tudi NPR. Kmalu zatem je Morska straža reorganizirana v Varnostno silo (Security force).

V skladu z varnostno pogodbo NPR reorganizirajo v državne varnostne sile (NSF – National Safety Forces). 15. 10. 1952 se njihovo število poveča na 110 000 (Ogawa

⁹Zakaj vojaške v nadaljevanju poglavja.

¹⁰Edino vozilo, ki je bilo takrat sposobno zoperstaviti tanku T-34.

2008, 5). Od ameriške vojske prejmejo 40 tankov M24¹¹. Security force od ZDA najame osem fregat in 50 transportnih ladij. Čedalje tečje je gledati na NSF kot na policijske sile.

Japonska se je 8. 3. 1954¹² s podpisom U. S. and Japan Mutual Defense Assistance Agreement (MSA sporazum) zavezala h krepitvi svojih obrambnih zmožnosti. Obljubila je, da bo nase prevzela odgovornost za svojo varnost. Zadnja točka namiguje, da se Japonska lahko za obrambne namene ponovno oboroži. Tako so leta 1954 v Dietu razpravljali o dveh zakonih. Prvi naj bi reorganiziral Security Force in omogočil nastanek Samoobrambnih sil (SDF - Self Defense Forces), drugi pa se je dotikal ustanovitve Obrambne agencije.

Japonske samoobrambne sile so bile ustanovljene 1. 7. 1954. Med razpravo v Dietu leta 1953 je premier Shigeru Yoshida SDF opisal kot "vojaško silo brez vojnega potenciala"¹³ (Takahara 2007). Drugače je v poročilu "The Rearmament of Japan", izdanim leta 1969, polkovnik ameriške kopenske vojske Frank Kowalski, ki je takrat vodil formiranje NPR kot namestnik poveljnika civilnih zadev na Japonskem, zapisal, da je to velika laž (p. t.). Vojaki, tanki, topovi, rakete in letala predstavljajo vojni potencial.

Da bi se izognili kritikam o oživitvi militarizma, so japonski voditelji poudarjali civilni nadzor vlade nad oboroženimi silami, zapisan v ustavi, in uporabljali »nevojaške« izraze za poimenovanje organizacije in funkcij samoobrambnih sil. Npr. krovna organizacija se je imenovala Obrambna agencija in ne Ministrstvo za obrambo, tanki so bili označeni za posebna vozila itd. Pripadnike SDF v uniformah so označili kot posebne civilne uslužbence, ki so podrejeni navadnim civilnim uslužbencem Obrambne agencije. Uradno tudi ni tajnih vojaških zakonov in sporazumov, prekrški »vojaškega osebja«, v bazah ali zunaj, se obravnavajo na civilnih sodiščih.

Obrambna agencija je bila del premierovega kabineta in glede na 66. člen ustave popolnoma podrejena civilni oblasti. Najvišja figura v poveljniški strukturi je premier, ki je neposredno odgovoren Dietu. V kriznih situacijah ima premier pooblastila, da tudi brez soglasja Dieta ukaže aktiviranje SDF, vendar mora dovoljenje pridobiti naknadno.

¹¹Zametek tankovske enote japonskih samoobrambnih sil.

¹²V veljavo stopi 1. 5. 1954.

¹³Military force without war potential.

Glavne položaje pomembnejših uradov v agenciji, kot so Urad o obrambni politiki, Finančni urad in Urad za opremo zasedajo, uradniki iz drugih ministrstev. To je glavni instrument civilne kontrole v Obrambni agenciji, ki pa povzroča nemalo nesporazumov s SDF. Civilnim uslužbencem obrambne agencije so podrejeni uniformirani pripadniki SDF.

Preostanek hladne vojne se je postopoma nadaljeval kvantitativen in kvalitativen razvoj SDF.

Japonsko z več kot 51 milijardami ameriških dolarjev vojaških izdatkov na leto uvrščamo na šesto mesto v svetu (SIPRI Yearbook 2010). Smernice nacionalnega obrambnega programa 2010 prikazujejo nekatere današnje zmogljivosti SDF.

Tabela 5.1: Zmogljivosti SDF

	Sestava		154.000	
	Stalna sestava		147.000	
	Rezerva v pripravljenosti		7000	
Kopenska vojska japonskih samoobrambnih sil	Glavne enote	Regionalno razporejene enote	8 divizij	
		Mobilne enote	6 divizij	
		Enota z vodenimi izstrelki zemlja - zrak	CRF 1 oklepna divizija	
	Pomembnejša oprema	Tanki		prib. 400
		Havbice in rakete		prib. 400
Mornarica japonskih samoobrambnih sil	Glavne enote	Enota rušilcev	4 flotilje (8 divizij)	
		Podmorniške enote	4 divizije	
		Enote za odstranjevanje min	6 divizij	
		Letalske enote za nadzor	1 flotila 9 eskadrilij	
	Pomembnejša oprema	Rušilci		48
		Podmornice		22
		Bojni zrakoplovi		prib. 150
Letalstvo japonskih samoobrambnih sil	Glavne enote	Enote za nadzor zračnega prostora	4 skupine 24 eskadrilij	
		Enote lovcev	1 AEW skupina (2 eskadrilji)	
		Enota za zračno izvidovanje	12 eskadrilij	
		Enote za zračni transport	1 eskadrilija	
		Enota za polnjenje goriva v zraku in transport	3 eskadrilije	
		Enote z vodenimi izstrelki zemlja - zrak	1 eskadrilija	
	Pomembnejša oprema	Bojni zrakoplovi		prbl. 340
		Lovci		prbl. 260
Protibalistična obramba*		Rušilci opremljeni s sistemom Aegis		6
		Enote za zračno alarmiranje in kontolo		11 skupin / eskadrilij
		Enote z vodenimi izstrelki zemlja - zrak		6 skupin

Vir: National Defense Program Guidelines 2010.

5.2 Prevzem odgovornosti za svojo varnost

S svojo vzpostavitevijo so japonske oborožene sile začele prevzemati odgovornost za varnost Japonske. Glavni mejnik je Mirovni sporazum, ki ga je, 8. septembra 1951, Japonska podpisala z ZDA in 47 drugimi narodi. Sovjetska zveza in Kitajska sporazuma nista podpisali¹⁴. V veljavo je stopil aprila 1952. S tem se je tudi uradno končala vojaška okupacija in povrnila suverenost Japonski.

Istočasno je Japonska z ZDA podpisala še Varnostno pogodbo. V memorandumu varnostne pogodbe je zapisano, da Japonska po podpisu mirovnega sporazuma, zaradi popolne razorožitve, sama ne bo sposobna izvajati neodtujljive pravice do samoobrambe, zato bo z ZDA podpisala Varnostno pogodbo. Mirovna pogodba priznava Japonski kot suvereni državi pravico, da vstopa v kolektivno varnostne povezave, kar listina ZN priznava vsem narodom.

Številni so podpis pogodbe šteli za kršitev duha oz. načel nove ustave ter oviranje ustvarjanja nove, antimilitaristične Japonske. Pogodba ZDA omogoča nastanitev svojih sil na japonskem ozemlju, vse dokler se ji bo to zdelo potrebno. ZDA so »privolile«, da njihove enote ostanejo na japonskem ozemlju z namenom odvrčati napad na Japonsko in nuditi pomoč v primeru notranjih nemirov (1. člen varnostne pogodbe).

Bistvena točka je, da se je Japonska s popisom zavezala, da bo prevzela odgovornost za svojo obrambo pred posredno in neposredno agresijo. Državi bosta podrobnosti uredili z administrativnim dogovorom med vladama. Japonski voditelji so reagirali z preoblikovanjem NPR v NSF, predhodnico SDF.

ZDA so si od izbruha korejske vojne želele ponovno oborožitev Japonske, vendar je bilo to legalno sporno zaradi omejitev, ki jih je postavil FEC. Po podpisu pogodb leta 1951 pa so imeli Američani in Japonci »proste roke«.

8. 3. 1954 je sledil podpis U. S. and Japan Mutual Defense Assistance Agreement (MSA sporazum), ki je uredili administrativne podrobnosti Varnostne pogodbe. Sporazum je Japonsko zavezal k krepitvi japonskih obrambnih zmožnosti. Glavne točke sporazuma:

- ZDA in Japonska se na vojaškem področju medsebojno podpirata,

¹⁴S Kitajsko podpiše mirovni sporazum leta 1978, vprašanje Rusije pa ostaja odprto.

- Japonska za ohranjanje varnosti v regiji ZDA dovoljuje nastanitev njenih vojakov na japonskem teritoriju,
- Japonska se je zavezala, da bo nase prevzela odgovornost za svojo varnost.

Zadnja točka namiguje, da se Japonska lahko za obrambne namene ponovno oboroži. Naravna posledica sporazuma je Zakon o samoobrambni silah (SDF zakon). V omenjenem zakonu, sprejetim 29. 6. 1954, je zapisano, da so glavne naloge SDF:

- obramba države pred posredno in neposredno invazijo,
- ohranjanje javnega reda in varnosti,
- pomoč pri naravnih nesrečah in druge potrebne akcije (tretji člen).

Japonska lahko uporabi oborožene sile za obrambne operacije (Ogawa 2008, 5). Pri predstavitvi novega zakona v Dietu so bili nekateri zaskrbljeni, da bo na podlagi sporazuma MSA in kolektivne obrambe Japonska »prisiljena« za obrambo svojih zaveznikov v tujino napotiti SDF (Umeda 2006, 14), zato je Japonska ob sprejetju zakona o SDF sprejela tudi resolucijo, ki prepoveduje napotitev SDF v tujino (Umeda 2004, 30). Tako je vsaka napotitev SDF v tujino prepovedana z resolucijo Dieta iz leta 1954 (Ogawa 2008, 5). V zakonu o SDF je vlada navedla še tri pogoje, ki morajo biti izpolnjeni pred uporabo samoobrambni sil:

- obstoj neizbežnega in nelegitimnega dejanja agresije proti Japonski,
- ni drugih sredstev za ubranitev pred grožnjo agresije,
- uporaba sile je omejena le na minimum, potreben za odvrnitev.

20. 5. 1957 sta Državni obrambni svet (National Defense Council¹⁵) in vlada sprejela Temeljno politiko o državni obrambi. V njej so kot glavni cilji državne obrambe navedeni: preprečitev posredne in neposredne agresije, obramba pred invazijo, varovanje neodvisnosti in miru Japonske, ki temelji na demokraciji. V ta namen se Japonska poslužuje štirih temeljnih načel:

- podpora ZN in zavzemanje za mednarodno sodelovanje,
- stabilizacija življenja ljudi, spodbujanje patriotizma in ustvarjanje temeljev za državno varnost,

¹⁵Svet je svetovalno telo o obrambni politiki. Obravnava široko področje vojaški in nevojaških vprašanj povezanih z varnostjo. Sestavljen je iz premiera, njegovega namestnika, zunanjega ministra, finančnega ministra, glavnega direktorja Obrambne agencije in direktorjev uradov Obrambne agencije.

- vzpostavitev, v okviru s sposobnostmi države in razmerami v okolici, racionalnih obrambnih zmogljivosti, potrebnih za samoobrambo,
- reševanje zunanjih groženj na podlagi dogovorov z ZDA, dokler ZN ne bodo zmožni učinkovito izpolniti svoje naloge.

Vodijo jih tri načela:

- SDF ne morejo delovati, dokler ni oboroženega napada,
- Japonska ne bo posedovala vojaških zmogljivosti, ki bi lahko predstavljale grožnjo drugim državam,
- ne sme preseči minimuma, potrebnega za obrambo.

Z revizijo Varnostne pogodbe (Treaty of Mutual Cooperation and Security between the United States and Japan) leta 1960 je Japonska dokončno nase prevzela odgovornost za notranjo varnost¹⁶ in del odgovornosti za obrambo svojega teritorija (Szechenyi 2006, 140). V skladu s 3. členom je dolžna posedovati zadostno obrambno moč. ZDA bodo Japonski priskočile na pomoč le v primeru, če bo Japonska oz. njen teritorij napaden.

Revizija je razširila medsebojno sodelovanje na vojaške konzultacije in grožnje mednarodnemu miru v varnosti na Vzhodno Azijo (Haley 2005, 30). CLB je podal mnenje, da Japonska lahko sodeluje le v kolektivnih obrambnih ureditvah, ki se nanašajo na obrambo proti neposrednim grožnjam (p. t.).

Medtem ko so Američani v pogodbi 1951 imeli še povsem proste roke, je popravljena varnostna pogodba že zahtevala predhodne konzultacije (Ferfila 2006, 106).

Japonska je leta 1976 sprejela¹⁷ Oris nacionalnega obrambnega programa¹⁸ (NDPO 1976¹⁹). Oris je prvič poudaril ne samo nadgradnjo SDF, ampak tudi potrebo po silah, ki bodo same sposobne odvrniti morebitne agresije (Hughes 2009, 24). Glavna točka orisa je, da bo Japonska šele v primeru neuspeha zaprosila za pomoč ZDA.

¹⁶Začetek že z MSA sporazumom, pred tem so lahko ZDA lahko pomagale japonskim silam v tudi primeru notranjih nemirov.

¹⁷Smernice je oblikoval Državni obrambni svet (National Defense Council).

¹⁸V NDPO so zapisane osnovne smernice za oblikovanje japonskega obrambnega sistema (opredelitev nacionalne varnosti, vloga, struktura in temeljna oprema obrambnih sil).

¹⁹Angleški prevod Boueikeikaku-no Taikou je bil leta 2004 spremenjen iz National Defense Program Outlines v National Defense Program Guidelines, da bi bolje odražal naravo dokumenta. V japonskem jeziku ostaja ime nespremenjeno.

Z orisom se tako prvič poizkuša določiti strukturo japonskih oboroženih sil in načela vojaške doktrine (Hughes 2009, 24). Določene so naloge posameznih obrambnih struktur in količina osebja ter opreme, ki je potrebna za izpolnjevanje le-teh. Glavna naloga GSDF je obramba japonskega ozemlja pred neposredno invazijo in varovanje javnega miru. Sposobne morajo biti napotitve v katerikoli del države in varovanje baz vseh treh vej SDF. MSDF brani državo pred invazijo na morju, čisti mine, patroljira, nadzoruje, varuje teritorialne vode, pristanišča, zalive ter glavne poti. Naloga letal ASDF je prestrežanje tujih letal in izstrelkov, zagotavljanje podpore in transporta kopenskih in morskih enot ter opravljanje nalog izvidništva. Iz opisa nalog posameznih vej SDF je jasno razvidno, da je/bo Japonska obrambo države popolnoma prevzela v svoje roke.

Med nalogami SDF se prvič pojavi tudi odvrčanje morebitne agresije in ne le obramba pred neposredno invazijo. Do sedaj je vloga odvrčanja pripadala izključno ZDA.

Če povzamem, v primeru neposredne invazije se bo Japonska najprej branila sama in šele v primeru, ko bo neuspešna, bo za pomoč zaprosila ZDA. Istočasno pa naj bi posedovala oborožene sile, ki bodo dovolj velike, da bo že njihov obstoj odvrnil morebiten napad na njen teritorij.

Seveda se ob sprejemanju NPDO 1976 med ljudstvom in nekaterimi politiki pojavi strah pred vključitvijo Japonske v hladno vojno in v vojaško strategijo ZDA ter povečanjem obrambnih izdatkov. Takratni premier Takeo Miki je kot odgovor na kritike smernic, uvedel načelo enega odstotka. S tem je omejil obrambne izdatke na 1 % BDP.

Leta 1982 je premier Nakasone, bivši direktor japonske obrambne agencije, poskusil re-definirati varnostne odnose z ZDA in vojaško vlogo Japonske. Začel je z izjavo, da ima Japonska v primeru napada na sile ZDA v njeni okolici pravico pomagati ZDA. Najbolj znana je njegova izjava: »Japonska naj postane nepotopljiva letalonosilka« (Naidu 2004, 491). Pod njegovim vodstvom Japonska tudi uradno preseže 1 % BDP za obrambo.

Dokument Vodič za japonsko-ameriško obrambno sodelovanje (Guidelines for US – Japan Cooperation) je leta 1978 prvič orisal področje bilateralnega sodelovanja z ZDA glede vprašanja japonske obrambe.

Cilj Vodiča je vzpostavitev okvirja za sodelovanje med ZDA in Japonsko v normalnih okoliščinah, v primeru oboroženega napada na Japonsko ter izrednih situacijah v okolici Japonske, vendar je neposreden napad na Japonsko še vedno temelj njenega sodelovanja. Glavna točka je, da je Japonska v prvi vrsti sama odgovorna za svojo obrambo. Vloga ZDA je »omejena« le na podporo japonskih sil in jedrsko odvračanje. Japonska mora imeti obrambne sile, ki bodo sposobne izvesti obrambo države, kot je zapisano v NDPO. Varnostna politika je obrambno naravnana in upošteva tri protiatomska načela.

Vodič predstavlja premik od 5. člena varnostne pogodbe, ki se nanaša na sodelovanje pri obrambi Japonske (in vključuje taktično načrtovanje, skupne vaje in logistično podporo) k 6. členu – sodelovanje v regionalnih nestabilnostih na Daljnem vzhodu²⁰ (Hughes 2009, 24). Japonska naj bi poleg posrednega prispevka (ameriška oporišča na japonskem teritoriju in podpora ameriški vojski) tudi neposredno prispevala s pripravljenostjo svoje vojske v okviru ameriške strategije v azijskem delu Pacifika (Ferfila 1999, 507).

Do tega leta (1978) je bilo sodelovanje omejeno samo na primere neposrednega napada na Japonsko. Z navodili pa se skupno delovanje razširi na predhodno obrambo pred napadom, primere možnega vojaškega napada na Japonsko in na razmere na Daljnem vzhodu, ki bi lahko pomembno vplivale na japonski varnostni položaj (Ferfila 2006, 102). Poleg tega Vodič omogoči Japonci, da kasneje prevzame večjo vlogo pri obrambi morskih poti (Szechenyi 2006, 140).

Lahko bi trdili, da je Japonska prevzela ne le odgovornosti za svojo obrambo, temveč tudi za obrambo ameriških sil.

Omejitev, ki izhaja iz obdobja, v katerem je Japonska prevzela odgovornost za svojo obrambno, so tri protiatomska pravila – Japonska ne bo posedovala, proizvajala in uvajala atomske oborožitve na njenem ozemlju. Premier Kishi je sicer že leta 1958 zgornjemu domu Dietu izjavil, da ustava Japonci ne prepoveduje posedovanja atomskega orožja za namen samoobrambe in da se Japonska sama odpoveduje jedrskemu orožju. Lahko bi trdili, da Japonska potrebuje jedrsko orožje, saj bi le tako odvrčala morebiten jedrski napad²¹. Pravila je dokončno uvedel premier Sato leta 1967 (leta 1974 je za omenjeno dejanje prejel Nobelovo nagrado), po drugi strani pa

²⁰ Podpora misiji v Afganistanu je odličen primer.

²¹ Dobro, da še ni bil sprejet NPDO 1976

je z ZDA podpisal tajni sporazum, ki omogoča ameriškim ladjam z jedrskim orožjem vplutje v japonska pristanišča.

Omeniti je potrebno še Politično direktivo iz leta 1967, ki prepoveduje izvoz orožja in vojaške tehnologije. Na začetku je prepoved veljala le za države komunističnega bloka, države pod embargom ZN in države, ki so vključene ali se nagibajo k temu, da bodo vključene v mednarodne spopade. Leta 1976 je bila direktiva razširjena na vse države (Le Monde April 2006). To naj bi pomenilo, da Japonska ne bi bila vključena v militarizacijo drugih držav. Direktivo je delno prekršil premier Nakasone leta 1983 s podpisom sporazuma²², ki omogoča izmenjavo tehnologije med Japonsko in ZDA. Prišlo je do izvoza nekatere tehnologije, ki se lahko uporablja tako v vojaške kot v civilne namene (Hughes 2004, 35). Od leta 2001 se vrstijo razni premiki k odpravi omejitve za potrebe BMD (p. t.).

Maja 1969 Diet sprejme resolucijo, ki omeji japonske aktivnosti v vesolju samo na miroljubne namene. Uresničevanje resolucije je vprašljivo (Hughes 2004, 35). Japonska namreč poseduje vohunske satelite in vzpostavlja obrambo proti balističnim izstrelkom.

5.3 Delovanje oboroženih sil v mednarodnih vojaških operacijah

Dolgo časa je bilo japonsko uradno stališče, da SDF ne bodo nikoli napotili v tujino. Uporaba sile, pa četudi v skladu z resolucijo ZN, je z ustavo prepovedana. Kasneje se je pojavila nova razlaga. SDF, ki delujejo na podlagi resolucije ZN, preidejo pod poveljstvo ZN. Napotitev tako ni razumljena kot uporaba oboroženih sil japonske vlade, ampak Združenih narodov (Nasu 2004, 60). Kljub temu japonske oborožene sile ne smejo biti uporabljane kot sredstvo reševanja mednarodnih sporov, ampak le za vzdrževanje mednarodnega miru in varnosti.

Načeloma nič v ustavi ne prepoveduje sodelovanja oboroženih sil v mednarodnih operacijah. Prepovedano je njihova uporaba za reševanje mednarodnih sporov. Kaj je mednarodni spor? Je to spor med Japonsko in drugo državo ali tudi med dvema drugima državama? Nikjer ni točno navedeno. Yasuaki Onuma (v Chinen 2006, 64) trdi, da lahko aktivnostim ZN pripišemo policijsko vlogo in delovanje v javnem interesu, četudi vključujejo silo. Iz tega sledi, da sam deveti člen ne prepoveduje

²²Exchange of Technology Agreement.

udeležbe SDF v mednarodnih operacijah ali sodelovanja z vojaško silo, ki deluje pod okriljem ZN. Sporna je lahko le napotitev SDF v področje, kjer bi lahko prišlo do neposrednega napada, kar potem ni skladu oz. presega minimalno potrebno silo (p. t.). Ozawa član stranke LDP trdi, da preambula ustave zavezuje Japonsko, da si prizadeva za ugleden položaj v mednarodni skupnosti, kar omogoča državi mednarodno sodelovanje oziroma dovoljuje državi, da sodeluje v vojaških operacijah ZN (Hughes 2009, 113).

V času korejske vojne nihče²³ ni niti pomislil oziroma je bilo nemogoče pričakovati, da bi ustanovili in poslali japonske oborožene sile na pomoč koalicijskim silam v Korejo. Nemogoča je bila že njihova vzpostavitev.

Zahteve po japonskem sodelovanju v mirovnih operacijah ZN segajo v leto 1958 (Hook 2005, 382). Takratni generalni sekretar ZN, Dag Hammarskjöld, je zaprosil Japonsko za napotitev pripadnikov SDF v Libanon. Zahtevo so gladko zavrnil. Chinen (2006, 63) navaja, da pozivi segajo v leto 1960, ko so nekateri japonski voditelji obžalovali, da Japonska ni pomagala pri operacijah ZN v Kongu. Kasneje so leta 1965 ZDA Japonsko neformalno zaprosile za pomoč med neredi v Indoneziji. Japonska je še vedno zavračala svojo udeležitev.

V zakulisju je mogoče opaziti tudi drugačno sliko. Ko so se ZDA zapletle v vojno v Vietnamu, so začele pritiskati na Japonsko, naj prevzame večje breme pri zagotavljanju varnosti v severovzhodni Aziji in na Korejskem polotoku. Japonska vlada je za ta namen naročila tajno študijo, imenovano Tri puščice (Three Arrows Study (Mitsuya Kenkyū)). Februarja 1965 je Okada Haruo (SDPJ) Dietu razkril tajen načrt iz leta 1963, imenovan Temeljni načrt obrambnih operacij (General defence plan of Operation), ki vsebuje določbe, da bi Japonska lahko pomagala ZDA v primeru vojaške krize v Vzhodni Aziji (primer invazije Severne Koreje ali Kitajske v Južno Korejo ali na Tajvan). Načrt omenja, da bi enote MSDF lahko sodelovale z ZDA pri blokadi obal vzhodne Kitajske, GSDF bi v Južni Koreji in Mandžuriji opravljale vlogo rezervnih sil. Najprej je premier Sato zanikal obstoj načrta, kasneje pa priznal in trdil, da gre le za teoretično študijo SDF (Hook 2001, 211).

Deset let kasneje se zgodba ponovi. ZDA zaprosijo za pomoč pri evakuaciji Saigona. Japonska vlada je bila odločena, da ji ustava prepoveduje uporabo vojaških letal in

²³Razen generala MacArthurja in Američanov.

pilotov, vendar je bila pripravljena pomagati s potniškimi letali tipa Jumbo, last japonske komercialne letalske družbe (JAL), a so civilni piloti ocenili situacijo kot nevarno in odklonili sodelovanje (Woolly 2000, 116).

Ob zaključku iransko-iraške vojne (1987–88) so Japonsko ponovno zaprosili za pomoč. Nekaj od njenih 42 minolovcev naj bi se pridružilo silam ZDA in NAT-a, pri varovanju pomembne naftne poti skozi ožino Hormuš. Japonska vlada je resno razmišljala o napotitvi svojih enot, vendar je na koncu zavrnila udeležbo in obljubila plačilo stroškov (p. t.).

Dejansko je Japonska v tistem času začela “sodelovati” v mirovnih operacijah ZN. Leta 1989 je v Skupino Združenih narodov za pomoč pri tranziciji v Namibiji poslala 27 opazovalcev volitev. Med leti 1988 in 1992 je bilo šest podobnih “človeških” prispevkov, vendar so bili vsi udeleženci civilisti oz. niso bili pripadniki SDF.

Tabela 5.2: Sodelovanje v mirovnih operacijah 1987–1992

Misija	Kratica	Država	Št.
United Nations Transition Assistance Group	UNTAG	Namibija	27
United Nations Iran-Iraq Military Observer Group	UNIIMOG	Irak / Iran	1
United Nations Iraq-Kuwait Observation Mission	UNIKOM	Irak / Kuvajt	1
United Nations Good Offices Mission in Afghanistan and Pakistan	UNGOMAP	Afganistan / Pakistan	1
United Nations Angola Verification Mission	UNAVEM	Angola	3
United Nations Advance Mission in Cambodia	UNAMIC	Cambodia	1

Vir: Itoh 1998, 163

Istega leta (1987) je sprejet Zakon o pomoči v mednarodnih operacijah (International Disaster Relief Law), ki omogoča Japonski, da na poziv prizadete države posreduje in pomaga drugim državam v primeru naravnih nesreč. Z amandmajem zakona leta 1992 lahko v omenjenih operacijah sodelujejo tudi pripadniki SDF. SDF zagotavlja

zdravstvene storitve, razne oblike transporta in vodo (Ministry of Defense 2010a, 339).

Prvi večji mejnik je bila zalivska vojna avgusta 1990. Japonska vlada je pripravila zakonodajo²⁴, ki bi omogočila sodelovanje SDF v mednarodnih mirovnih operacijah (zalivske krize). Po intenzivni razpravi v Dietu, zakon ni dobil potrebne podpore. Vlada je morala na koncu zavrniti sodelovanje v pomorski blokadi Iraka. V zameno je ponovno obljubila znatne vsote. Na koncu je japonska vlada prispevala približno 13 milijard ameriških dolarjev kot "*kōken*" (Ogawa 2008, 06). Vladi je "uspelo" izdati le politični dekret, ki se nanaša na 100. člen (peti odstavek) Zakona o SDF, ki omogoča transfer državnih gostov v tujino (Itoh 1998, 156). To bi "omogočilo" transport opreme in beguncev, vendar do njegove uporabe ni prišlo.

Osnutek zakona je celo sprožil ponovno razpravo o ustavnosti SDF, kaj šele, da bi enote SDF poslali na misijo v tujino.

Drug "produkt" propadlega zakona je, da se je vse več Japoncev zavedalo/cenilo, potrebe po novem zakonskem okviru, ki bi omogočal sodelovanje v mirovnih operacijah ZN. K dvigu ugleda mirovnih operacij med Japonci je pripomogla tudi leta 1988 podeljena Nobelova nagrada (MOFA 1997).

Presenetljivo je vlada po koncu spopadov na izrednem zasedanju ministrskega zbora 24. 04. 1991 sprejela odločitev, da v Perzijski zaliv pošlje svoje enote. Flota štirih minolovcev in dveh ladij je že dva dni kasneje plula proti svojemu cilju (Hook 2005, 358). 31. 10. 1991 se po uspešni misiji vrne nazaj. Takratni premier Kaifu je napotitev minolovcev utemeljeval, da je misija miroljubne narave, naloga ladij je odstranitev ovir (min) in s tem varovanje japonskih ladij, ki dostavljajo surovo nafto Japonci. Istočasno je JDA japonskim ladjam eksplicitno dovolila, da lahko zavezniškim ladjam nudijo tudi logistično podporo v obliki goriva, vode in hrane (Woolly 2000, 60).

Junija 1992 Japonska sprejme Zakon o mirovnih operacijah (Law Concerning Cooperation for UN Peacekeeping Operations and other Operations²⁵). Za enote, ki bi bile odposlane v tujino, so veljale posebne omejitve. Na primer: pripadniki SDF ne smejo biti pod poveljstvom ZN, njihovo delovanje je omejeno le na operacije, kjer se

²⁴Bill concerning Cooperation for UN Peace Efforts.

²⁵V angleški literaturi zasledimo zakon tudi pod imenom International Peace Cooperation Law, Law on Cooperation in UN Peacekeeping and Other Operations (Hook, 2005:383) in Act on Cooperation for United Nations Peacekeeping Operations and Other Operations (prevod ministrskega kabineta, dostopno prek: http://www.pko.go.jp/PKO_E/cooperation/cooperation.html). V japonskem jeziku pa se običajno nanaša samo s kratico PKO.

ne pričakuje uporaba sile (npr. medicinska oskrba, transport v nebojnih območjih, obnova cest, pomoč v begunskih taboriščih in bolnicah) (Umeda 2006, 20). Vloga SDF v PKO je močno omejena, vendar zakonodaja vseeno omogoči pripadnikom SDF sodelovanje v nekaterih operacijah za ohranjanje miru, kot so opazovanje in nadzor volitev, birokratsko svetovanje, opravljanje nalog policije, medicinska pomoč, transport, komunikacije in obnova infrastrukture. Zamrznjene ostanejo določbe, ki bi omogočile delovanje SDF v drugih nalogah operacij za ohranjanje miru. Tako SDF ne morejo delovati v misijah PKO: nadzor prekinitve ognja; namestitvev in patroljiranje v demilitariziranih conah; nadzor, zbiranje in uničevanje orožja; pomoč pri reševanju mejnih sporov; sodelovaje pri izmenjavi vojnih ujetnikov (Hook 2005, 384).

Vladajoče stranke so menile, da so omenjene operacije v skladu z ustavo. Drugače so menili v opoziciji, zato je bil potreben kompromis (Umeda 2006, 20). O odpravi omejitev naj bi Diet razpravljajl čez tri leta (Itoh 1998, 1). Šele leta 2001 so odpravili vse omejitve. Za napotitev SDF je potrebna predhodna odobritev parlamenta. Poleg tega zakon dovoljuje, da lahko največ 2000 vojakov deluje v operacijah.

V zakonu je zapisano še nekaj pogojev, ki morajo biti izpolnjeni, da lahko pripadniki SDF delujejo v PKO:

- dosežen sporazum o prekinitvi ognja med vsemi udeleženci v konfliktu,
- vse udeležene strani se morajo strinjati s sodelovanjem Japonske,
- načelo nepristranskosti,
- takojšen umik SDF ob nastopu okoliščin, ko kateri od zgornjih pogojev ni izpolnjen,
- omejitev uporabe orožja na minimum nujno potreben za zaščito življenj (povzeto po Ferfila 2006, 111 in Itoh 1998, 164).

Zakon je SDF postavljajl v čuden položaj. Leta 1994 je Japonska npr. poslala pripadnike samoobrambnihi sil v Zair, da bi nudili zdravstveno oskrbo beguncem iz Ruande, vojaki niso mogli vstopiti v državo, ker ni bilo prekinitve ognja (p. t.).

SDF naj bi pod “poveljstvom ZN” izvajale samo operacije, v katerih se uporaba sile ne pričakuje. Operacije za ohranjanje miru niso šteli za uporabo sile, omenjene v devetem členu, ter so tako glede na ustavo dovoljene. Dejansko Zakon o mirovnihi operacijah dovoljuje pripadnikom SDF delovanje samo v logističnihi operacijah. Hughes (2004, 125) piše, da zakon omogoči sodelovanje SDF v nebojnihi misijah ZN PKO.

Takoj naslednje leto (1992) napotijo pripadnike SDF na misijo PKO v Kambodžo (UN Transitional Authority in Cambodia – UNTAC). Predsednik kamboške vlade je na obisku Japonske javno zaprosil za posredovanje SDF in japonsko finančno pomoč. Japonska napoti 36 civilnih opazovalcev volitev, 75 civilnih policistov in 600 inženircev SDF, katerih glavna naloga je bila popravljane cest in mostov. Končna številka vseh sodelujočih pripadnikov SDF je znašala 1216 (Itoh 1998, 164). Kar je ogromen preskok glede na to, da je prej v štirih letih, odkar je Japonska sodelovala v operacij PKO, ni sodeloval nihče oz. le 31 civilistov.

Vseeno pa je nekaj njihovih dejavnosti, npr. patroljiranje in izmenjava varnostnih informacij, vzburilo val razprav in kritik v parlamentu in japonski javnosti (Ferfila 2006, 112).

Do manjšega “zastoja” pride, ko na Japonskem vlogo premiera prevzame socialist Tomiichi Murayama²⁶. Člani SDJP so menili, da bi se lahko pripadniki SDF v misiji UNDOF na Golanski planoti znašli sredi oboroženega spopada, zato bi njihova napotitev kršila Zakon o mirovnih operacijah. Dodatno je k temu prispevalo še vprašanje o transportu streliva, uporaba sile in nedoločen čas trajanja operacije (Itoh 1998, 165). Podobna usoda je doletela načrtovano revizijo Zakona o mirovnih operacijah, ki bi ga po treh letih morali vzeti pod drobnogled oz. odmrzniti omejitve. Na koncu po letu in pol zamude (1996) le pošljejo pripadnike SDF na misijo na Golansko planoto, vendar ti še vedno ne smejo sodelovati v operacijah sil za ohranjanje miru (vključno trenirati z njimi). Nerešeno ostane vprašanje transporta orožja in streliva, ter uporaba orožja v samoobrambi, če se pripadniki znajdejo v oboroženem konfliktu. Zakaj bi sicer sploh reševali vprašanje uporabe orožja, če je že napotitev oz. delovanje v območju, kjer se samo pričakuje spopad, prepovedano.

Na drugem “koncu” sprememba Zakona o samoobrambnih silah leta 1994 prvič omogoči japonskim vojaškim letalom polet v tujino. To se lahko zgodi le v primeru reševanja japonskih državljanov in ob soglasju vlade. Leta 1998 dovolijo tudi vojaških ladjam odhod na tuje. Tako je istega leta ob krizi v Indoneziji²⁷ japonska vlada poslala šest letal tipa C-130 Hercules in dve patroljni ladji po 10000 japonskih državljanov (Ferfila 2006, 113).

²⁶Vzpostavi se koalicija SDPJ in LDP, dveh sovražnikov.

²⁷Naj spomnim, da je bila pred približno 30 leti podobna situacija.

Leta 1998 popravki Zakona o mirovnih operacijah omogočijo častnikom, da lahko ukažejo skupinsko uporabo orožja. Do tedaj je bila odločitev prepuščena individualni presoji posameznega pripadnika (Ferfila 2006, 112). Odmrznejo delovanje v nekaterih misijah, kjer prej niso smeli sodelovati: sodelovanje v vlogi opazovalcev volitev tudi na zahtevo drugih mednarodnih organizacij, ne le OZN, ter pri transportu humanitarne pomoči na območje spopadov, tudi če ni doseženo premirje (p. t.).

Leta 2001 z amandmaji (odmrznitvijo dela) Zakona o mirovnih operacijah omogočijo SDF izvajanje še preostalih nalog: nadzorovanje razorožitve, nastanjenost in patroljiranje varovalnih con, zbiranje in uničenje orožja. Poleg tega se poveča število situacij, kjer lahko pripadniki SDF uporabijo orožje.

To označuje veliko spremembo japonskega pogleda na SDF in vlogo Japonske v mednarodnih odnosih ter postavi osnovo za razširitev odnosov z ZDA (Chinen 2006, 64).

Tabela 5.3: Sodelovanje SDF v mednarodnih mirovnih operacijah

Trajanje	Mednarodna mirovna operacija (Vrsta)	Regija
Sep. 1992–sep. 1993	Kambodža (UN PKO)	Jugovzhodna Azija
Maj 1993–jan. 1995	Mozambik (UN PKO)	Afrika
Sep. 1993–dec. 1994	Ruanda (Mednarodna humanitarna pomoč)	Afrika
Feb. 1996–	Golanska planota (UN PKO)	Bližnji vzhod
Nov. 1999–feb. 2000	Timor (Mednarodna humanitarna pomoč)	Jugovzhodna Azija
Okt. 2001	Afganistan (Mednarodna humanitarna pomoč)	Osrednja Azija
Feb. 2002–jun. 2004	Timor (UN PKO)	Jugovzhodna Azija
Mar. 2003–apr. 2003	Irak (UN PKO)	Bližnji vzhod
Jul. 2000–aug. 2003	Irak (UN PKO)	Bližnji vzhod
Mar. 2007–	Nepal (UN PKO)	Južna Azija
Okt. 2008–	Sudan (UN PKO)	Afrika
Feb. 2010–	Haiti (UN PKO)	Latinska Amerika

Vir: Ministry of Defense 2010a, 326.

Tabela 5.4: Posredovanje SDF na osnovi zakona o pomoči v mednarodnih operacijah

Trajanje	Lokacija	Regija
Nov.–dec. 1998	Orkan v Hondurasu	Latinska Amerika
Sep.–nov. 1999	Potres v severozahodni Turčiji	Bližnji Vzhod
Feb. 2001	Potres v Indiji	Južna Azija
Dec. 2003–jan. 2004	Potres na jugovzhodu Irana	Bližnji Vzhod
Dec. 2004–mar. 2005	Tsunami v Indoneziji	Jugovzhodna Azija
Avg. 2005	nesreča ruske mini-podmornici ob Kamčatki	Severni Pacifik
Okt.–dec. 2005	Potres v Pakistanu	Južna Azija
Jun. 2006	Potres v Indoneziji	Jugovzhodna Azija
Okt. 2009	Padang, Zahodna Sumatra, Indonezija	Jugovzhodna Azija
Jan.–feb. 2010	Potres na Haitiju	Latinska Amerika
Avg. 2010–	Poplave v Pakistanu	Južna Azija

Vir: Ministry of Defense 2010a, 339.

5.4 V vojni proti terorizmu deveti člen le še administrativna ovira

Kot odgovor na teroristične napade v ZDA, 11. septembra 2001, je Japonska že oktobra sprejela Protiteroristični zakon²⁸ (ATSMML – Anti-Terrorism Special Measures Law) in nato novembra še Osnovni načrt za izvajanje ukrepov omenjenih v zakonu.

Japonska uporabi resolucije VS ZN 1267, 1269, 1333, 1368 in druge relevantne določbe, ki obsojajo mednarodni terorizem. Omenjeni dokumenti »prosijo« države, da sprejmejo ukrepe za preprečitev terorizma (več v nadaljevanju). Japonska želi »pomagati« ZN in napiše ATSMML.

Začetek zakona se glasi nekako takole: »Japonska bo podpirala aktivnosti oboroženih sil, katerih osnovi cilj je odprava terorističnih groženj ter tako prispevala k uresničevanju volje ZN.« Postavljenih je kar nekaj omejitev. Njena dejanja ne smejo biti razumljena kot grožnja ali uporaba sile. Ukrepi se lahko izvajajo le na določenih območjih. Sem sodi japonski teritorij, druga območja (odprto morje, ekonomske cone določene v Konvenciji ZN v zakonu o pomorstvu in zračni prostor), kjer ne potekajo

²⁸Special Measures Law Concerning Measures Taken by Japan in Support of the Activities of Foreign Countries Aiming to Achieve the Purposes of the Charter of the United Nations in Response to the Terrorist Attacks Which Took Place on September 11, 2001 in the United States of America as well as Concerning Humanitarian Measures Based on the Relevant Resolutions of the United Nations.

spopadi, niti jih ni pričakovati za časa izvajanja operacij SDF, in teritoriji drugih držav (z njihovim privoljenjem). Zakon prvič po drugi svetovni vojni omogoča delovanje japonskih vojakov v vojaških operacijah na tujem ozemlju (Umeda 206, 23). Domet delovanja SDF obsega poleg Indijskega oceana, tudi obale Indijskega oceana in pomorske preskrbovalne linije Japonske, Avstralije in ZDA (Hughes 2004, 126).

Japonske sile lahko zagotavljajo oskrbo, transport, medicinske storitve, popravila, komunikacijo oboroženim silam ZDA in drugim državam, katerih glavni namen je boj proti terorizmu, saj tako izvršujejo naloge Listine ZN. Izrecno je prepovedana oskrba z orožjem in strelivom. Transport goriva in oskrba določenih sil je omejena. Sile, ki izvajajo bojne operacije, sem šteje tudi transport streliva in orožja po tujem teritoriju, niso upravičene do japonske podpore. Enake omejitve se nanašajo tudi na operacije povezane z iskanjem in reševanjem. Zakon med naloge uvršča še pomoč prizadetim v terorističnih napadih (transport hrane, zdravil, oblačil) in druge potrebne ukrepe (transport tujih državljanov). Zakon omogoči SDF sodelovanje v koaliciji pod vodstvom ZDA.

Zakon prvič dovoli uporabo orožja, ne le za samoobrambo, temveč tudi za zaščito oseb, ki so pod protektoratom/zaščito/pristojnostjo SDF (begunci in ranjeni vojaki drugih držav). Seveda le v primeru, ko se temu ni mogoče izogniti. Pri uporabi orožja mora biti prisoten starejši častnik²⁹. Oseb z uporabo orožja ne smejo raniti, razen v primerih, ki so opredeljena v 36. členu (samoobramba) in 37. členu (nuja) japonskega kazenskega zakonika.

Zakon je bil sprejet za dobo dveh let z možnostjo podaljšanja.

Istočasno s Protiterorističnim zakonom sta bila sprejeta še dva zakona, ki sta povečala japonske obrambne zmogljivosti. Japonska obalna straža (Japanese Coast Guard – JCG) je dobila dovoljenje, da lahko strelja na sumljiva plovila. Že 18. decembra 2001 je japonski patroljni čoln v Kitajskem morju streljal na sumljivo plovilo, ki je potonilo skupaj s posadko. Tako se je prvič po koncu druge svetovne vojne zgodilo, da je japonska “mornarica” potopila tuje plovilo (Matthews 2003, 74).

Drugi zakon pa dovoljuje enotam SDF, varovanje ameriških vojaških baz na Japonskem, kar je bilo do sedaj v domeni policije.

²⁹Razen, ko je situacija nujna.

Junija 2003 so bili sprejeti zakoni, ki definirajo odgovor Japonske v primeru neposrednega napada na njeno ozemlje in izredne razmere (npr. terorizem). Law Concerning Measure to Ensure National Independence and Security in Situation of Armed Attack, Law to Amend the Security Council Establishment Law, Law to Amend the Self defence Law) (Hook 2004, 74). Urejanje omenjenega področja je do sedaj veljalo za tabu (Umeda 2006, 24). Naloga vlade je, da mora pripraviti načrt, kako bo ukrepala v primeru napada na Japonsko, ali ko meni, da je napad neizbežen. Ustanovi se posebna delovna skupina, katere naloga je koordinacija državne obrambe pred oboroženim napadom in usmerjanje lokalne in centralne oblasti in racionalizacija (Državni varnostni svet) National Security Council. Nova zakonodaja tudi okrepi pozicijo premiera.

Spremembe prinesejo še nove pristojnosti SDF (npr. primeru napada lahko uporabijo/razpolaganjo s privatno lastnino) (Hughes 2004, 74). Zakoni omogočajo SDF prehod v stanje pripravljenosti, če se pričakuje napad oz. lahko v nujnih primerih mobilizirajo enote (Umeda 2006, 24). Zakonodaja opredeli sistem in postopke v primeru izrednih razmer, vendar Japonska še vedno ne sme napasti vira ogrožanja, dokler se oborožen napad ni zgodil. Glede na prejšnjo zakonodajo Japonska ni smela reagirati (se pripravljati) na neizbežen napad, dokler ta ni bil izveden oz. niso smele začeti z obrambo, dokler ni bila storjena dejanska škoda. Novi postopki so pomembni predvsem za obrambo proti balističnim izstrelkom, saj omogočajo začetek protiukrepov že, ko raketa preide v stanje pripravljenosti³⁰.

Proces sprejemanja zakonodaje se nadaljuje v letu 2004, ko Japonska sprejme dodatno zakonodajo (Umeda 2006, 27):

- Law Concerning Measures to Protect Nationals in the Situations of Armed Attack,
- Law Concerning Measures Taken by Japan During the United States Military Actions While Japan Is Under Armed Attack,
- Law Concerning Use of Designated Public Facilities, etc. under Armed Attack,
- Law Concerning Punishment of Grave Violations Against International Humanitarian Law,

³⁰Ni potrebno čakati, da povzroči škodo.

- Law Concerning Regulations of Marine Transportation of Goods, etc. for Foreign Militaries under Armed Attack,
- Law Concerning Dealing with Prisoners of War under Armed Attack,
- amandmaji Zakona o SDF.

Glavne točke naštetih zakonov omogoči ameriški vojski uporabo privatnega ozemlja in zgradb v primeru, če je napadena Japonska oz. če se pričakuje napad. Ministru za obrambo omogoča, da izstrelji prestreznike raket z dovoljenjem premiera brez posvetovanja z Varnostnim svetom Japonske (Security Council of Japan) (Hughes 2009, 58). V primeru, da ni časa jih, lahko ukaže sam v skladu s prej pripravljenimi scenariji (p. t.).

GSDF je ustanovila Central Readiness Group (CRG) 2007. Združila je prvo zračno brigado, 1 helikoptersko brigado, 101 jedrsko, biološko in kemično enoto in Skupino za posebne operacije (Special Operations Group - SOG) (Hughes 2009, 41). CRG je nekaj novega na Japonskem. Njeni pripadniki so zamaskirani sodelovali na vojaški paradi.

Leta 2004 izide tudi nov Vodič za japonsko-ameriško sodelovanje. Japonska si prizadeva za izboljšanje varnosti mednarodnega okolja. Glavna naloga njenih obrambnih sil je še vedno obramba pred invazijo. Odvrčanje ima pomembno vlogo le še do držav in ni učinkovito do nedržavnih akterjev. Nov Vodič poudari varnostne grožnje nedržavnih akterjev. Zapisane so nove grožnje (balistične rakete, gverila, vdori v teritorialne vode, kemično in biološko orožje) (Hughes 2009, 33). Japonska si prizadeva za multifunkcionalne, fleksibilne in učinkovite sile, ki se morajo učinkovito odzvati na nove grožnje in nestanovitnosti.

Naloga GSDF je učinkovita obramba pred gverilo, invazija zunanjih otokov in pomoč pri naravnih nesrečah. V MSDF je potrebno poenostaviti verigo poveljstva. ASDF pa mora biti sposobna sodelovati v mednarodnih operacijah in braniti japonski zračni prostor.

Smernice predstavljajo spremembo koncepta iz oblikovanja sil iz hladne vojne, v vzdrževanje najosnovnejših zmogljivosti za obrambo, kar predstavlja znatno zmanjšanje osebja in opreme in povečanje kvalitete preostalih sil.

Devetega januarja 2007 se japonska Obrambna agencija preoblikuje v Ministrstvo za obrambo.

Termin Obrambna agencija označuje administrativno organizacijo, ustanovljeno leta 1954, ki deluje kot del Kabineta in je odgovorna za upravljanje GSDF, MSDF in ASDF. SDF pa oboroženo organizacijo, ki izvaja dejavnosti, povezane z obrambo države. Obrambna agencija ni imela statusa polnopravnega ministrstva. Njen nižji birokratski staž je pomenil, da nima kontrole o svoji usodi.

Glavno vlogo pri oblikovanju japonske varnostne politike je v obdobju hladne vojne nosilo Ministrstvo za zunanje zadeve (MOFA). Vloga JDA je bila omejena zgolj na upravljanje SDF, ohranjanje njene obrambno naravnane vloge, koordinacijo med lokalnimi oblastmi, bazami ZDA in SDF, ter zadeve, ki so povezane z zločini ameriških vojakov, nastanjenih na japonskem ozemlju (Tatsumi 2007). Znotraj teh omejitev je JDA delovala kot urad za upravljanje in ne kot urad, ki oblikuje obrambno politiko Japonske (p. t.).

Med hladno vojno so se vprašanja o obrambni politiki vrtela predvsem o političnih in zakonskih aspektih sodelovanja med ZDA in Japonsko. Glavna akterja sta bili ministrstvi za zunanje zadeve obeh držav. S koncem hladne vojne se je povečal japonski prispevek k mednarodni varnosti in posledično tudi naloge JDA.

Ker se krepila vojaško sodelovanje z ZDA, glavno vlogo prevzame Ministrstvo za obrambo ZDA (prej Ministrstvo za zunanje zadeve). Na japonski strani pa v pogovorih o konkretnih vojaških zadevah (sodelovanje sil v Iraku in Indijskem oceanu, oblikovanje protibalistične obrambe) še vedno prevladuje Ministrstvo za zunanje zadeve, kar je precej nelogično ter predvsem neučinkovito (Tatsumi 2007).

Nadgradnja Obrambne agencije v ministrstvo pomeni tudi povečevanje ugleda vojaške organizacije (Faiola 2006). S tem se ministrstvo povzpne na enak nivo kot ostala ministrstva. Uradniki pridobijo večjo moč pri oblikovanju obrambne politike in proračuna, kar se še pred kratkim smatralo za tabu (p. t.). Ministrstvo za obrambo prevzame tudi nadzor nad pripravo zakonodaje, povezane z obrambo in dogovarjanje o proračunu z Ministrstvom za finance.

»Novi« obrambni minister lahko sedaj na sestankih kabineta vlade aktivno sodeluje pri obrambnih vprašanjih oz. predlaga obrambno politiko. Pred ustanovitvijo ministrstva je bil premier tisti, ki je na sestankih dajal pobude o obrambnih zadevah. Njegovo vlogo sedaj prevzame minister za obrambo (Reiji 2007).

S sprejetjem Zakona o vesolju (Japan's Basic Space Law) je Japonska leta 2008 odprla vesolje tudi za potrebe svoje obrambe.

6 Primeri uporabe Japonskih samoobrambnih sil

6.1 Podpora operaciji v Afganistanu

Enote MSDF zagotavljajo logistično podporo operaciji Trajna svoboda (Operation Enduring Freedom - OEF³¹) v Indijskem oceanu. To je prvi primer napotitve sil SDF v tujino, medtem ko sam konflikt še traja. Kljub temu, da so japonske oborožene sile opravljale le nebojne naloge, je to velik preskok (Hughes 2009, 80).

ZDA in njeni NATO zavezniki so se pri napadu na Afganistan sklicevali na pravico do individualne in kolektivne obrambe in ne na obstoječe resolucije ZN (Hughes 2004, 127). Japonska ustava prepoveduje ukrepanje na podlagi pravice do kolektivne samoobrambe. Nekateri sicer menijo, da bi se tudi Japonska zaradi 11. septembra umrlih japonskih državljanov lahko sklicevala na pravico do individualne samoobrambe. To bi omogočilo celo bojno vlogo japonskih samoobrambnih sil (p. t.). Japonska uporabi drugačen pristop. Sklicuje se na resolucije ZN. Združeni narodi označijo septembrski teroristični napad na ZDA kot grožnjo mednarodnemu miru in pozovejo članice ZN, da sprejmejo ukrepe proti terorizmu. Japonska je omenjeno besedilo uspela povezati s preambulo ustave (japonska bo sodelovala z mednarodno skupnostjo pri ohranjanju mednarodnega miru). Kar naenkrat deveti člen »izgubi« na pomenu oz. postane pomembnejša preambula ustave.

Na podlagi omenjene interpretacije je Japonska v novembru 2001 sprejela že prej omenjeni Protiteroristični zakon, ki je "omogočil" posredno podporo koalicijskim silam v Afganistanu in napotitev enot MSDF v Indijski ocean.

Glede na vladno interpretacijo devetega člena je sodelovanje v kolektivnih varnostnih operacijah, ki temeljijo na sedmem poglavju listine ZN, prepovedano. Kolektivne varnostne operacije konec koncev vključujejo uporabo oboroženih sil, deveti člen pa eksplicitno prepoveduje grožnjo ali uporabo sil kot sredstvo reševanja mednarodnih sporov. Operacije, ki se nanašajo na šesto poglavje ZN, so od sprejetja zakona o PKO pod določenimi pogoji dovoljene, vendar razmere v Afganistanu zakonsko in dejansko ne ustrezajo določilom zakona o PKO (Craig 2007, 2).

³¹ Termin se običajno nanaša na aktivnosti v Afganistanu, vendar se operacije vršijo tudi drugje (Filipini, Sahara, Karibi...).

Vprašanje kolektivne obrambe pride na površje že z zamenjavo enega izmed »navadnih« rušilcev z rušilcem Kirishima, ki je opremljen z oborožitvenim sistemom Aegis. Nasprotniki operacije OEF so trdili, da obsežna obrambna zmogljivost in interoperabilnost sistema Aegis krši določilo o prepovedi kolektivne obrambe (Sato 2003, 2)³².

Glavna japonska naloga v operaciji OEF je dostava goriva zavezniškim silam v Indijskem oceanu. Japonska se je zavezala, da bo flota dveh rušilcev, transportne ladje in tanker delovala v Indijskem oceanu. Flota MSDF skrbi za dostavo goriva, vode, transport ter medicinsko oskrbo pripadnikov ZDA in drugih sil v Indijskem oceanu in Arabskem morju. V skladu z zakonom so prevažali tudi humanitarno pomoč za afganistanske begunce v Pakistanu³³. Februarja in marca 2003 pa je transportirala bataljon inženircev tajske vojske in njeno mehanizacijo, v pristanišče ob Indijskem oceanu za popravilo ameriških letališč v Afganistanu³⁴ (Hughes 2004, 127 in Sato 2003, 2). Letala ASDF so iz ameriških baz na japonskem ozemlju transportirala zaloge ameriškim silam v tujino³⁵. Za kopenske enote SDF je Osnovni načrt za izvajanje ukrepov predvideval medicinsko oskrbo beguncev in osebja ZDA v Pakistanu, vendar do napotitve GSDF ni prišlo (p. t.).

Novembra 2007 je bila misija blizu prekinitve, enote MSDF so se morale umakniti iz Indijskega oceana na Japonsko.

Vodja opozicije Ichiro Ozawa in stranka DPJ sta zavrnili sodelovanje z vlado in blokirala ponovno obnovo zakona ATSM. Njihov argument: Japonska podpira ZDA in koalicijske operacije v Afganistanu, kjer se uporablja sila in s tem krši prepoved kolektivne samoobrambe (Hughes 2009, 80). Premieru Yasuo Fukuda ni preostalo drugega, kot da z 2/3 večino v spodnjem domu Dieta preglasuje zavrnitev zgornjega doma Dieta (Pappas 2008). Šele januarja 2008 sprejet nov zakon Replenishment Support Special Measures Law (RSSML) je omogočil nadaljevanje misije, pod dodatnim pogojem, da bo dobavljeno gorivo uporabljeno izključno kot del misije OEF.

³² Sato (2003, 3) v nadaljevanju piše, da je napotitev rušilca pomoč ZDA pri vojni v Iraku, saj so tako lahko umaknile svoj rušilec iz OEF.

³³ Pomoč prizadetim v terorističnih napadih (Protiteroristični zakon 4. člen, 3. odstavek).

³⁴ Druge potrebne ukrepe (Protiteroristični zakon 4. člen, 4. odstavek).

³⁵ Kraje najdemo v Osnovnem načrtu za izvajanje ukrepov.

K nasprotovanju so dodatno pripomogle še administrativne napake in trditve, da se dostavljeno gorivo uporablja za napačne namene. Uradniki so sporočili napačno količino dostavljenega goriva in kljub temu, da so ugotovili napako, niso obvestili svojih nadrejenih. Sumi se, da so ZDA japonsko gorivo uporabile v operacijah v Iraku (letalonosilka ZDA Kitty Hawk je leta 2003 takoj stopila v vojno v Iraku).

V Afganistanu potekata dve različni vojaški operaciji, ki se med seboj prepletata. Prva je Operation Enduring Freedom, ki se je začela oktobra 2001. Udeleženske jo izvajajo na podlagi temeljne pravice do individualne in kolektivne obrambe (51. člen listine ZN). Sestavljajo jo skoraj samo enote ZDA. Njihova glavna naloga je boj proti upornikom in operacije proti Talibanom in Al-Kajdi. Japonski ustava prepoveduje delovanje na podlagi kolektivne obrambe, individualno obrambo pa bi zelo težko opravičila. Toda celotna operacija je označena tudi kot boj proti terorizmu, kateremu pa se Japonska na podlagi protiterorističnega zakona lahko priključi in tako pripomore k boju proti terorizmu in s tem izpolnjuje voljo ZN.

Druga operacija, ki poteka v Afganistanu, se imenuje International Security Assistance Force (ISAF). Sestavljena je iz oboroženih sil držav članic NAT-a. ISAF deluje na temelju resolucije varnostnega sveta 1386, sprejete decembra 2001. Glavna naloga je pomoč in vzdrževanje varnosti v Afganistanu. Opredelimo jo lahko kot kolektivno varnostno operacijo oz. spada v operacije za izgradnjo miru (Craig 2007, 1). Tukaj bi prišel v poštev Zakon o PKO, ki pa ne dovoljuje delovanje SDF, ker za to niso izpolnjeni določeni pogoji (ni premirja, vpletene strani niso zaprosile za japonsko pomoč...).

V osnovi je pristojnost in mandat obeh operacij različen, vendar je bilo delovanje in sodelovanje med ISAF in OEF potrjeno tudi s strani Varnostnega sveta z resolucijama 1510 in 1707 (Craig 2007, 1). Varnostni svet je z resolucijama 1386 in 1707 pozval vse članice, naj prispevajo opremo, osebje ter druge vire. Skoraj nemogoče je logistično podpirati samo eno operacijo. Craig (p. t.) meni, da je to tudi proti volji ZN.

Vseskozi so se pojavljale zahteve po večjem japonskem prispevku. Japonska je resno premišljevala o napotitvi svojih sil. Juniju 2008 so v Afganistan in Tadžikistan poslali posebno komisijo, ki naj bi preučila možnost napotitve transportnih helikopterjev GSDF CH47 Chinook in transportnih letal ASDF C130 Hercules I. Kot glavni problem je komisija izpostavila zagotavljanje varnosti pred samomorilskimi

bombnimi napadi in terorističnimi napadi. Uradniki japonskega Ministrstva za obrambo so posebej nasprotovali napotitvi helikopterjev, ker naj bi bili, zaradi nizke višine letenja še posebej ranljivi (Asahi 2008). Naj omenim, da ima Japonska v Afganistanu uradnike Ministrstva za zunanje zadeve, ki delujejo v litovski skupini za začasno obnovo, in svetovalce, ki jih je poslala Japonska agencija za mednarodno sodelovanje. Tetsuya (2009) meni, da je nelogično, da je Afganistan prenevaren za SDF, dovolj varen pa za japonske civilne uslužbence in aktiviste japonskih človekoljubnih organizacij.

Glede na brošuro Ministrstva za obrambo (For Eradication of International Terrorism) sestoji OEF iz kopenskih in morskih aktivnosti. Japonska lahko glede na RTSML nudi podporo (voda in gorivo) le pomorskemu delu operacije OEF (Maritime Interdiction Activities - MIA). Tako omogoča, da plovila ostanejo dalj časa na morju in tako pripomorejo k odvrčanju terorizma (odkrivanje plovil s drogami in orožjem).

Z iztekom veljavnosti zakona RSSML je 15. januarja 2010 Japonska zaključila z operacijo.

Končno poročilo:

- 510 000 kilolitrov goriva za vojaška plovila,
- 1200 kilolitrov goriva za helikopterje na plovilih,
- 11 000 ton vode (Ministry of Defense 2010a, 345–6).

Oskrbovala je plovila držav ZDA, VB, Francija, Nemčija, Španija in Grčija.

Tabela 6.1: Primerjava med protiterorističnim zakonom in njegovim naslednikom

	ATSML	RSSML
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> – Podpora delovanju – Iskanje in reševanje – Pomoč prizadetim ipd. 	Podpora delovanju (Nov zakon omejuje podporo na dostavo goriva in vode)
Dovoljenje Dieta	Ex - posto	Ni potrebno (ker je podpora omejena na vodo in gorivo)
Trajanje	Podaljšanje za dve leti	Podaljšanje za eno leto

Vir: Ministry of Defense 2008.

6.2 Delovanje samoobrambnih sil v Iraku

Napotitev SDF v Irak februarja 2004 je bila definirana kot humanitarna operacija namenjena obnovitvi Iraka (Haley 2005, 32).

Japonska si je že od vsega začetka prizadevala pomagati ZDA v Iraku, vendar ni našla nobene pravne utemeljitve. Le 48 urni ultimatum predsednika Bush-a Sadamu Huseinu je Japonski onemogočil oblikovanje nove zakonodaje. Ponudila je lahko le patroliranje in razminiranje vod v okviru zakona o SDF in pomorsko logistično podporo v zaledju na osnovi Protiterorističnega zakona (Sato 2003, 3). Prva ni bila potrebna, druga pa ni prišla v poštev, ker niso našli tesne povezave med Sadamom Huseinom in Al-Kajdo (p. t.).

Japonska vlada je morala počakati, da ZN sprejmejo resolucijo 1483, v kateri ZN pozivajo svoje člane k pomoči pri obnovi Iraka (Hughes 2004, 129). Junija je Diet sprejel Zakon o Iraku (The Special Measures Law Concerning Humanitarian Relief Support Activities and Security Maintenance Support Activities in Iraq - LCSMHRA).

Zakon omogoča Japonski napotitev vojakov v okupirano državo, čeprav tam še potekajo manjši spopadi (Umeda 2006, 25). Zakon omogoči pomoč/podporo na dveh področjih: humanitarna pomoč za Iraško ljudstvo in logistična podpora koaliciji pod vodstvom ZDA. Med naloge SDF sodi čiščenje vode, dostava goriva in drugih materialov, transport osebja ter opreme. Okoli 600 pripadnikov kopenskih enot SDF je delovalo v mestu Sawanah, provinci Muthanna na jugu Iraka. Popravljali so šole, ceste, skrbeli za čisto vodo in zdravstveno oskrbo. Istočasno je 200 pripadnikov letalstva SDF delovalo v Kuvajtu. Zakon je veljal štiri leta.

Zakon omogoča napotitev pripadnikov SDF v območje kjer ni, oziroma se ne pričakuje sovražnosti (act of hostility). Kot sovražnost se smatra uboj, ranitev oseb, uničevanje zgradb in njihove vsebine v toku oboroženega konflikta. Seveda se poraja vprašanje, kje je zgoraj opisan kraj. Japonska vlada je ocenila, da mesto Sawanah ustreza omenjenim kriterijem.

Pripadniki SDF lahko uporabijo orožje za zaščito sebe in oseb, ki jih varujejo. Razen v primerih, kot je zapisano v japonskem Kriminalnem zakoniku, pripadniki SDF ne smejo raniti drugih ljudi. Zaradi omejitev je bilo težko zagotoviti varnost pripadnikov

SDF. Zato so kopenske enote SDF najprej varovali nizozemski vojaki, po njihovem umiku marca 2005 pa avstralski (Takahara 2005).

V 80-ih je vlada imela stališče, da ustava prepoveduje sodelovanje SDF v mednarodnih enotah ZN, če se v misiji uporablja silo (Umeda 2006, 26). Tudi v devetdesetih, ko se je razpravljalo o sodelovanju SDF v mednarodnih silah, je obveljala ta interpretacija, zato se SDF ne smejo boriti pod poveljstvom sil ZN, ampak so neprestano pod poveljstvom japonske vlade, sodelovanje v aktivnostih ZN, v katerih se pričakuje uporaba sile, je prepovedano (Umeda 2006, 27).

Poleg običajne oborožitve (pištole, puške, mitraljez) so bile japonske enote v Iraku oborožene z netrzajnimi topovi, lahkim protitankovskim strelivom in APC-ji. To predstavlja največjo oboroženost pripadnikov SDF od druge svetovne vojne (Hughes 2004, 130).

Še vedno pa niso smeli prevažati orožja in streliva za ameriške enote, vendar so ASDF poveljniki izjavili, da so transportirali oborožene ameriške enote v Irak (Hughes 2004, 131).

Julija 2006 so se enote, ki so delovale v mestu Samawah po dokončanju dve letne misije, vrnil domov (zakon je bil sprejet za štiri leta). Njihov glavni cilj je bil "dosežen". Sproženih je bilo več vprašanj o njihovi učinkovitosti. Varnost so morale zagotavljati druge koalicijske sile. Misija je bila izredno draga. Delovanje GSDF in njihove dejavnosti so bile bistveno dražje kot aktivnosti nevladnih organizacij in lokalnih uslužbencev, npr. medicinske opreme, ki jo je darovala GSDF, kasneje niso mogli uporabljati, ker so bila navodila v japonščini ter zaradi predčasnega umika niso uspeli pravočasno usposobiti iraškega osebja.

Vrnitvi pred načrtovanim umikom je botrovalo dejstvo, da so avstralske in britanske enote predale nadzor iraškim silam prej, kot je bilo načrtovano. To je pomenilo, da bi GSDF ostale brez zaščite.

2008 decembra se je končala tudi misija ASDF, zagotavljanje transporta iz Kuvajta v Bagdad, Erbil in Severozahodni Irak. Japonska se je odločila za njihov umik, ker se je iztekal mandat resolucije ZN, poleg so tudi druge države umikale svoje enote. Istočasno je stranka DPJ, ki je vseskozi nasprotovala misiji v Iraku, pridobila na politični moči in napovedala prizadevanje za umik enot.

Hughes (2009, 81) se upravičeno sprašuje, ali so bile japonske oborožene sile v Iraku ovira ali pomoč koalicijskim silam.

Nekaj končnih števil:

ASDF: 821 misij, transport 46 500 oseb in 673 ton tovora (Hughes 2009, 80 in Defense of Japan 2010a, 247).

GSDF: 53 000 ton vode, 36 šol, 66 medicinskih objektov 31 cest, zaposlitev za 1000 Iračanov (Hughes 2009, 80).

6.3 Sodelovanje v boju proti piratom

Ob obali Somalije poteka pomembna pomorska pot, ki povezuje Evropo in Azijo. Na leto skozi Adenski zaliv pluje okoli 20 000 plovil, od tega je z japonsko povezanih približno 2000 ladij (What Japan Can do Now 2010). Zadnja leta je število incidentov povezanih s piratstvom, v strmem porastu. Tako je bilo leta 2009 v Adenskem zalivu in ob obali Somalije zabeleženih 217 incidentov, kar predstavlja več kot polovico dejanj piratstva na svetu (p. t.).

Japonska se je pridružila državam v boju proti piratom ob somalijski obali. Pravna podlaga za napotitev in delovanje japonskih sil je bila resolucija ZN 1816, sprejeta junija 2008.

Japonski premier je 13. 3. 2009 na podlagi zakona o SDF ukazal napotitev Japonskih samoobrambnih sil. Že naslednji dan sta proti somalijski obali odplula rušilca Sazanami in Samidare. 30. 3. 2009 sta začela s prvo nalogo in spremljala konvoj petih ladij. Premier se je skliceval na 82. člen zakona o SDF ("maritime police actions"), ki dovoljuje napotitev enot MSDF za zaščito ljudi, premoženja in ohranjanje miru. V tem primeru za napotitev SDF ni potrebna odobritev Dieta.

Seveda tudi tokrat ni šlo brez omejitev; da ladje MSDF lahko spremljajo oz. varujejo le:

- na Japonskem registrirane ladje,
- ladje, ki so last japonskih podjetij, čeprav so registrirane v tujini,
- ladje, ki prevažajo japonski tovor,
- ladje, na katerih so japonski državljani.

Katere ladje izpolnjujejo zgornje kriterije, presoja japonsko Ministrstvo za transport in gradbeništvo. Poleg tega so ladje preko satelitske povezave v stalnem stiku z

Ministrstvom za obrambo in kriznim centrom v kabinetu premiera (The Yomiuri Shimbun 2010a).

Druga omejitev se pojavi pri uporabi orožja. Tako kot v prejšnjih primerih je uporaba orožja omejena na primere neposrednega napada oz. samoobrambo. Japonske sile se lahko ob somalijski obali znajdejo v nerodnem položaju. Na primer, kako ukrepati (ali naj odprejo ogenj ali ne), ko se piratska plovila ne zmenijo za opozorila in se približajo ladjam, ki jih spremljajo oz. varujejo enote SDF.

Tretja omejitev oz. posebnost je, da je poleg pripadnikov SDF na rušilcih SDF nastanjenih še osem pripadnikov Japonske obalne straže. Zakon o SDF njenim pripadnikom namreč ne dovoljuje aretacij, zadržanja oseb in zbiranja dokazov za pregon (Hughes 2009, 87).

Nekateri npr. Tanaka (2009) menijo, da je vlada ponovno po svoje interpretirala zakonodajo. Prepričan je, da se omenjeni člen nanaša na tihotapske ladje in sumljiva plovila v japonskih vodah in da napotitev v Afriko odstopa ne le od devetega člena, ampak tudi od zakona o SDF. Sam pri pregledu izvirnika v japonskem jeziku nisem nikjer zasledil omembe piratov ali tihotapskih ladij, tako da je naloga povsem odprta oz. neproblematična. Dilema pa se poraja pri napotitvi v tujino.

Napotitev, ki je temeljila na zakonu o SDF, je bila samo začasen ukrep, saj omejuje delovanje japonskih sil le na zaščito komercialnih ladij pod japonsko zastavo in japonskih državljanov pred pirati (The Global Times 2009). Situacijo je kmalu rešil japonski parlament, ko je junija 2009 sprejel Protipiratski zakon (Law on Penalization of Acts of Piracy and Measures against Acts of Piracy), ki je SDF omogočil varovanje vseh plovil pred dejanji piratstva ne glede na njihovo registracijo (Ministry of Defense 2010a, 245). Poleg tega pripadniki SDF pridobijo dovoljenje za uporabo strelnega orožja proti piratom, če se ti ne odzovejo na ponavljajoča opozorila in predstavljajo nevarnost.

Podobno kot v 82. členu Zakona o SDF je napotitev stvar Ministrstva za obrambo in premiera. V novem zakon je zapisano, če je Obrambno ministrstvo mnenja, da grožnja piratstva/situacija presega sposobnosti obalne straže, ta predlaga premieru, da ukaže delovanje SDF (v izrednih primerih pa tudi obrambni minister)³⁶. Člani Dieta so imeli velike pomisleke, saj glede na omenjeni zakon lahko premier napoti SDF na

³⁶S tem bi se izognili problemom, ki so nastali pri podaljšanju ATSMML.

piratske misije kadarkoli in kamorkoli na svetu (Japan Times 2009). Na koncu je bil sprejet "kompromis". Premier lahko ukaže delovanje SDF, v "zameno" pa mora sproti obveščati Diet o poteku operacije (začetku in koncu misije).

Tokrat ni nobenega dvoma, ali je delovanje omejeno na teritorialne vode, saj o področju delovanja odloča premier.

Se pa pojavljajo vprašanja o uporabi orožja, kolektivni samoobrambi in delovanju v tujini. Uporabo orožja in postopek napotitve je tedanji premier Taro Aso utemeljil tako, da je vztrajal, da je predhodna odobritev Dieta, pred napotitvijo SDF, nepotrebna, ker se uporaba orožja proti piratom (kriminalcem) ne šteje kot vojaško dejanje, prepovedano z ustavo (The Japan Times 2009). Oziroma kot Hughes (2009, 88) navede vladne izjave, da uporaba sile za zaščito tujih plovil ne sodi v kolektivno obrambo, ker je misija policijske narave proti nedržavnemu akterju.

Zakon sicer nalaga glavno nalogo v boju proti piratom japonski obalni straži, vendar v realnosti SDF opravljajo glavno nalogo, ko varujejo trgovske ladje v vodah, ki so pošteno oddaljene od Japonske.

Pristojnosti SDF v boju proti piratom so mnogo večje kot v prejšnji ureditvi, ki je temeljila na zakonu o SDF. Če je potrebno, lahko pripadniki MSDF piratskim plovilom ukažejo zaustavitev, se vkrcajo in opravijo pregled. Uporaba orožja je dovoljena v skladu z Zakonom za izvajanje policijskih nalog (Police Duties Execution Law). Ne smejo raniti oseb razen v skladu s 36. in 37. členom Kazenskega zakonika. S sprejetjem proti Piratskega zakona sta se dvema rušilcema pridružili še dve letali ASDF P-3C, ki delujeta iz Džibutija.

Tabela 6.2: Primerjava delovanja SDF na podlagi Zakona o SDF in Protipiratskega zakona

	Delovanje na podlagi 82. čl. zakona o SDF	Delovanje na podlagi Zakona proti piratom
Izvajanje	V primerih, ko je potrebna zaščita življenj in lastnine, ter ohranjanje varnosti na morju	Boj proti dejanjem piratstva
Napotitev	Minister za obrambo izda ukaz, po predhodni odobritvi premiera	Minister za obrambo izda ukaz, po predhodni odobritvi premiera
Obveščanje Dieta	Ni določil	Premier nemudoma obvesti Diet
Plovila, ki jih varujejo	Plovila povezana z Japonsko	Ni omejitev
Pooblastila	Zahteva za sodelovanje plovil v bližini, pregled, zaslišanje, sprememba smeri plovbe	Zahteva za sodelovanje plovil v bližini, pregled, zaslišanje, sprememba smeri plovbe, zaustavitev plovila
Uporaba orožja	Se nanaša na zakon o Policiji (samozaščitno, zaščito drugih, preprečitev oviranja uradnih dolžnosti)	Kot na levi. Ko gre za dejanje piratstva in ni drugega ustreznega načina za ustavitev plovila, je uporaba dovoljena v skladu s situacijo.

Vir: Ministry of Defense 2010a, 246.

Za potrebe enot SDF, ki nadzirajo vode ob somalijski obali, je Japonska v Džibutiju zgradila vojaško bazo. To je prvi primer japonske stalne baze na tujem ozemlju. Do sedaj japonske enote v misijah na tujem ozemlju niso uporabljale lokalne infrastrukture in so za vse (tudi elektrika in voda) poskrbele same ali pa so bile nastanjene v bazah svojih zaveznikov. Poleg tega misije niso trajale več kot dve ali tri leta. V bazi bo delovalo približno 150 pripadnikov MSDF in GSDF, ki bodo v celoti odgovorni za svojo infrastrukturo. Vlada predvideva, da bo objekt v uporabi vsaj deset let in bo služil tudi kot izhodiščna točka za prihodnje sodelovanje SDF na Bližnjem vzhodu in Afriki (The Yomiuri Shimbun 2011b).

6.4 Obramba pred balističnimi izstrelki

Zametki o obrambi pred balističnimi izstrelki segajo v leto 1986, ko je takratni premier Yasuhiro Nakasone podpisal dogovor z ZDA o sodelovanju v programu "vojni zvezd" (Strategic Defence Initiative - SDI). Omenjeni sporazum je postal

osnova za nadaljnje delovanje med državama. Državi sta skupaj ustanovili več uradov, opravili nekaj študij in raziskav, vendar je Japonska ostala relativno zadržana in se ni hotela popolnoma zavezati/vključiti v razvoj obrambe protibalističnim izstrelkov (Hughes 2004, 108).

Avgusta 1998 je izstrelitev rakete Taepo-dong povzročila, da je japonska vlada podpisala sporazum, ki omogoča razvijanje sistema BMD z ZDA. Po letu 1999 so snovalci varnostnih politik na Japonskem poudarjali, da ameriško-japonsko sodelovanje pri programu BMD poteka izključno na nivoju raziskovanja.

Nekatere glavni preskoki pri razvoju BMD:

- December 1993 – posvetovanje z ZDA,
- 1995 – japonska agencija za obrambo (JDA) naroči študijo o BMD,
- 1998 – začetek skupnega raziskovanja odobri Varnostni svet Japonske,
- 2003 – JDA zaprosi Ministrstvo za finance za proračunska sredstva; NDPG in MTDP izražata zavezo za BMD; ZDA in Japonska podpišeta sporazum o okvirju BMD,
- 2005 – Diet sprejme zakonodajo za uporabo balističnih raket (amandma Zakona o SDF),
- 2006 – se začne projekt,
- 2007 – iz baze Iruma izstrelijo raketo Patriot PAC 3; izstrelitev rakete SM-3 iz rušilca Kongo.

Vir: Ministry of Defense 2009a.

Sistem obrambe proti balističnim izstrelkom je izključno obrambne narave, nima alternative, namenjen je za zaščito japonskih državljanov in njihove lastnine pred raketnimi napadi in izpolnjuje kriterije izključno obrambno naravnane varnostne politike (Japan's BMD 2009).

ZDA nekako pričakujejo, da bo Japonska prestrezala izstrelke, ki bodo letele proti njej, vendar večina meni, da omenjeno dejanje pomeni delovanje v imenu kolektivne obrambe, kar je prepovedano z ustavo. Izstrelke, namenjene na druge države (ZDA), bi lahko sestrelili na podlagi pravice do individualne samoobrambe. Vdor rakete v japonski zračni prostor in ostanki raketnega pogona, ki bi lahko padli na japonsko ozemlje, predstavljajo »grožnjo« nacionalni varnosti Japonske. Japonska je leta 2003 izjavila, da bo na podlagi lastne presoje odločala o delovanju sistema BMD ter sistem uporabila le za japonske potrebe in ne za obrambo drugih držav (Hughes 2004, 114).

Sicer je japonski obrambni minister Kyuma na tiskovni konferenci 21. 11. 2006 izjavil, da Japonska trenutno »fizično« ni sposobna slediti izstrelkom, namenjenih v tretje države.

Glede na zakon o SDF lahko ukaz izda obrambni minister po predhodnem dovoljenju premiera, seveda če obstaja nevarnost, da pade na japonski teritorij.

Obrambni minister Yasukazu Hamada je leta 2009 ukazal priprave na sestrelitev raket Severne Koreje oz. uničenje ostankov pogona, v primeru, da bi ti ogrozili japonski teritorij. To je prvič, da je bil izdan takšen ukaz (The Asahi Shimbun 2009).

6.5 Humanitarne aktivnosti v letu 2010

12. januarja je Haiti prizadel potres sedme stopnje. Japonska se je odločila, da bo pomagala otoški državi. Ministrstvo za obrambo je na prizadeto območje takoj napotilo Skupino za pomoč ob naravnih nesrečah (JDR – Japan Disaster Relief Team).

Petnajstega januarja je bila preklicana vrnitev letala zračnih sil SDF C-130H, ki bilo po končanem urjenju v Arizoni namenjeno domov. Letalo je odletelo v bazo ameriške vojske na Floridi, od koder je 17. januarja na Haiti prepeljalo ogledno skupino SDF in Medicinsko ekipo JDR³⁷, Japonske mednarodne agencije za sodelovanje (JICA – Japan International Cooperation Agency) (Japan's Haiti Relief Efforts 2010). Ob povratku pa evakuiralo državljane drugih držav v Miami. Medicinska ekipa je naslednji dan začela z delom v mestu Leogane na obrobju prestolnice Haitija in nadaljevala do 25. januarja.

Njihovo delo so že 23. januarja prevzeli pripadniki japonskih samoobrambnih sil. Ti so se 20. januarja na podlagi ukaza japonskega Ministra za obrambo odpravili na pot do Haitija. Skupina japonskih samoobrambnih sil za zdravstveno pomoč (SDF Medical Assistance Team) je obsegala 40 pripadnikov medicinskega osebja (med njimi 14 častnikov), 60 pripadnikov za logistiko in 10 tolmačev iz kopenskih enot SDF. Delovala je 3 tedne, nakar je 14. februarja njene medicinske obveznosti prevzel japonski Rdeči križ. Oskrbeli so 2954 ljudi (Ministry of Defense 2010c).

Pred potresom je bila Haitiju že misija združenih narodov (MINUSTAH), vendar enote SDF pred potresom v njej niso sodelovale. Po potresu je Varnostni svet ZN, da

³⁷ 25 oseb (zdravniki, medicinske sestre, farmacevti).

bi pospešil obnovo in še dodatno pripomogel k stabilnosti države, sprejel resolucijo, ki poziva države k povečanju osebja ZN na Haitiju za 3500 pripadnikov.

Japonska je na podlagi zakona PKO na Haiti poslala 350 pripadnikov SDF. Prvi so na pot odšli pripadniki enot GSDF in CRG, katerih glavna naloga je opravljanje vojaških nalog v tujini.

Napotitev enot SDF na podlagi zakona o PKO pa ni minila brez kritik. Japonska je pred potresom oklevala z vključitvijo svojih enot v MINUSTAH. Skrbelo jo je za varnost svojih vojakov oz. neizpolnjevanje enega izmed petih kriterijev – odsotnost oboroženega konflikta (The Japan Times 2010a). Vlada na začetku ni navedla nobenih razložitev, ali so izpolnjeni kriteriji za sodelovanje oboroženih sil v PKO oz. kaj je povzročilo, da se je situacija spremenila (Japan Press Weekly 2010).

V letu 2010 je prišla tudi prošnja pakistanske vlade za japonsko pomoč pri poplavah na severu države. Na pot so se odpravile enote SDF (International Disaster Relief Air Support Unit 200 pripadnikov, International Disaster Relief Maritime Transport Unit 160 pripadnikov in First, Second and Third International Disaster Relief Air Transport Unit 150 pripadnikov), vključno z po tremi UH-1 in CH-47 helikopterji (Ministry of Defense 2010c).

Na severu Pakistana, kjer so bile najhujše poplave, so bile tudi varnostne razmere najmanj stabilne oz. so poročali o povečani aktivnosti islamskih skrajnežev, zato se je japonska vlada odločila, da svoje enote nastani v Multanu, centralni Pakistan. Ker je šlo za operacijo humanitarne narave, pripadniki SDF in helikopterji niso bili opremljeni z orožjem. Varovale pa so jih Pakistanske varnostne sile (Associated Press 2010).

Operacija je potekala od 31. avgusta do 10. oktobra. Letalske enote so v Pakistan prepeljale 260 ton materiala in 49 oseb (Ministry of Defense 2011b). Pakistanska vlada so je zahvalila Japonski za pomoč.

Japonske samoobrambne sile pri operacijah humanitarne narave načeloma nimajo posebnih težav in so lahko zelo hitro napotene v kraj, kjer jih potrebujejo. Seveda pa se kot običajno pri mirovnih operacijah lahko pojavijo določeni zadržki in omejitve. Na Haitiju so aktivnosti SDF kmalu prešle v sklop mirovnih operacij, v Pakistanu pa se je zapletlo s krajem delovanja, vendar vse skupaj poteka veliko hitreje in učinkovitejše kot pri drugih nalogah SDF v tujini.

7 Zaključek

Japonska ustava je nekaj posebnega. Predvsem deveti člen postavlja vrsto omejitev, ki se nanašajo na japonski obrambni sistem in oborožene sile. Interpretacij devetega člena je ogromno. Od najstrožje, da deveti člen prepoveduje pravico do obrambe (celo miroljubne), do tistih, ki Japonski prepovedujejo le izvajanje pravice do vojne.

Predvsem od Japonske je odvisno, katero bo uporabila. Japonska je najprej trdila, da ji ustava prepoveduje pravico do samoobrambe in obstoj oboroženih sil, vendar je postalo kmalu očitno, da bo zelo težko obstala brez lastnih oboroženih sil. Hladna in korejska vojna sta "prisilili" Japonsko, da se je zamislila nad svojim položajem. Tudi trenutne varnostne razmere v regiji namigujejo, da bi Japonska relativno težko obstajala brez oboroženih sil oz. bi se po mojem mnenju znašla v še večjem podrejenem položaju do ZDA oz. morebitnih zaveznikov ter celo do sosednjih držav.

Menim, da je mogoče pravi namen devetega člena razbrati, če pogledamo razmere, v katerih je nastal. Iz večine dokumentov, ki so mi bili dostopni, sem razbral, da je bil prvotni namen devetega člena, kot posledica idealizma tistega časa, izkušenj druge svetovne vojne in kompromisa za ohranitev cesarja, ustanoviti državo brez oboroženih sil.

Vsaka država ima pravico do samoobrambe. V Japonskem primeru bi brez težav lahko obveljalo, da ji ustava prepoveduje izvajanje tudi te pravice. Japonska je v prejšnjem stoletju osvajanje Azije začela ravno na podlagi omenjene pravice. Najprej je v imenu svoje varnosti zasedla Korejo in začela prodirati proti Kitajski, zatem pa je želela še "osvobajati" azijske narode. To je eden izmed glavnih argumentov za prepoved pravice do samoobrambe.

Toda okolje je zahtevalo drugače. Japonska z ustanovitvijo policijske rezerve počasi začne oblikovati oborožene sile in rušiti omejitve, ki izhajajo iz ustave. Z policijsko rezervo ni bilo "težav". Vlada je preprosto izvršila ukaz vrhovnega poveljnika okupacijskih sil na Japonskem in zakona ni poslala v Diet na glasovanje. Seveda pa policija, čeprav vzpostavljena po vzgledu ameriške vojske, še ne predstavlja oboroženih sil?

S podpisom mirovne pogodbe Japonska postane suverena država in sama odgovorna za nastanek oboroženih sil. V omenjeno dejanje jo "prisili" varnostna pogodba z ZDA, ki Japonski naloži odgovornost za svojo obrambo. Učinkovito uresničevanje

pogodbe pa je mogoče le z lastnimi oboroženimi silami. Sledi še sporazum z ZDA o medsebojnem sodelovanju, nato Japonska ustanovi Samoobrambne sile in Obrambno agencijo.

Počasi se širijo pristojnosti in naloge SDF. Konec osemdesetih mora Japonska že posedovati oborožene sile, ki bodo sposobne ne le obraniti napad na njen teritorij, temveč s svojim obstojem tudi odvrčati morebiten napad. ZDA pa bodo na pomoč priskočile le, če bo to potrebno.

Prava pravna "zmeda" nastane, ko začnejo enote SDF sodelovati v mednarodnih operacijah v tujini. Pripadniki SDF se srečujejo z vrsto omejitev, kar jim onemogoča učinkovito izvajanje nalog. Za napotitev na določeno misijo so potrebni številni amandmaji, novi zakoni, resolucije in sklicevanja na ustanovno listino ZN.

V tem tisočletju se je hitrost in število zakonodaje, povezane z obrambnim sistemom in oboroženimi silami, znatno povečalo. V primerjavi s prejšnjim stoletjem je postalo precej lažje širiti naloge SDF. Še vedno pa pride do kakšnega zastoja (npr. OEF).

Enote Japonskih samoobrambnih sil so po letu 2000 sodelovale v nekaterih zelo spornih (glede na ustavo) operacijah. Njene enote so zagotavljale logistično podporo članicam, ki so sodelovale v OEF. Pripadniki GSDF so stopili na iraška tla, medtem ko so v državi še potekali spopadi. Trenutno enote MSDF plujejo ob somalijski obali.

Po mojem mnenju je Japonska presegla oz. obšla večino omejitev, ki izvirajo iz ustave. Osebno menim, da je to storila že z ustanovitvijo oboroženih sil. Če zanemarim to dejstvo, bi lahko glede na prebrano literaturo in besedilo v diplomski nalogi celo trdil, da si je Japonska sama postavila skoraj vse omejitve in ji glavni problem povzročajo ravno njene lastne interpretacije oz. njihova kontinuiteta, npr. pravica do izvajanja kolektivne obrambe. Če bi deveti člen razumela le kot prepoved pravice do vojskovanja in obstoj oboroženih sil za ta namen, bi bila danes zagotovo "normalna" država.

Poleg tega je ob sprejetju novega sporazuma, zakona ali načrta skoraj vedno sledila nova prepoved oz. pogoj, ki mora biti izpolnjen (resolucijo, ki prepoveduje napotitev SDF v tujino, uporaba orožja, omejitev obrambnih izdatkov, itd.).

Težko pa bi rekli, da Japonske samoobrambne sile nemoteno izvajajo svoje naloge. To bi lahko trdili, če bi gledali le iz pravnega vidika oz. če delujejo v skladu z zakonodajo. Z operativnega stališča pa je skoraj nemogoče trditi, da ustava ne ovira njihovega delovanja. Že samo dejstvo, da za svojo zaščito potrebujejo enote drugih

držav, je za oborožene sile nepredstavljivo. Poleg tega je pred vsako nalogo SDF potrebno ogromno napora in časa za vzpostavitev zakonske podlage, ki potem omogoči le omejeno delovanje oboroženih sil.

Toda ni vse tako enostransko. Sodelovanje enot SDF v humanitarnih operacijah poteka skoraj brez zapletov. Tudi zadnja pomembnejša misija SDF (po običajnih začetnih zakonskih težavah) deluje brez posebnih težav. Enote MSDF ob Somalijski obali spremljajo plovila različnih držav, lahko uporabijo orožje, se vkrcajo na tuje plovilo itd. Le prisotnost pripadnikov Japonske obalne straže nekako ne sodi v kontekst.

S programom BMD je Japonska pridobila zakonsko podlago, ki ji dovoljuje, da ukrepa že v primeru, ko ji grozi nevarnost in ne šele, ko je povzročena dejanska škoda. Reakcijski čas je skrajšan na minimum.

Glede na velik napredek in hitrost v zadnjih dvajsetih letih, ki ga je naredila Japonska, je le še vprašanje časa preden bodo Japonske samoobrambne sile popolnoma zaobšle ustavne omejitve.

8 Literatura

1. Associated Press. 2010. *Gov't orders SDF to send chopper unit to flood-hit Pakistan*. Dostopno prek: http://www.breitbart.com/article.php?id=D9HN6VRO0&show_article=1 (12. oktober 2011).
2. Baerwald, Hans. 2003. *The Occupation of Japan as an Exercise in "Regime Change"*. JPRI Occasional Paper. Dostopno prek: <http://www.jpri.org/publications/occasionalpapers/op29.html> (28. januar 2010).
3. Beichman, Arnold. 2004. *Will the Japanese give themselves the power to go to war?* Dostopno prek: <http://www.nationalreview.com/comment/beichman200404160935.asp> (19. marec 2008).
4. Bertalaníč, Boštjan. 2003. *Novi aktivizem japonske zunanje politike po letu 1990: Odnosi s OZN skozi analizo vsebine političnih govorov v japonščini*. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
5. Chang, Wen – Chen. 2008. *East Asian Foundations for Constitutionalism: Three Models Reconstructed*. *National Taiwan University Law Review* 3 (2). Dostopno prek: http://www.law.ntu.edu.tw/ntulawreview/articles/3-2/04-Article-Wen-Chen_Chang.pdf (3. november 2010).
6. Chanlett - Avery, Emma in Bruce Vaughn. 2008. *Emerging Trends in the Security Architecture in Asia: Bilateral and Multilateral Ties Among the United States, Japan, Australia, and India*. Dostopno prek: www.au.af.mil/au/awc/awcgate/crs/rl34312.pdf (14. december 2010)
7. Chinen, Mark A. 2006. *Article 9 of the Constitution of Japan and the Use of Procedural and Substantive Heuristics for Consensus*. Dostopno prek: students.law.umich.edu/mjil/article-pdfs/v27n1-chinen.pdf (23. marec 2008).
8. Craig, Martin. 2007. *Japan's Antiterrorism Special Measures Law and confusion over U.N. authority*. *The Japan Times*. Dostopno prek: <http://search.japantimes.co.jp/cgi-bin/ea20071008a2.html> (12. oktober 2010).
9. Consulate-General of Japan in Miami. 2010. *Japan's Haiti Relief Efforts*. Dostopno prek: <http://www.miami.us.emb-japan.go.jp/en/haiti.html> (6. oktober 2011).
10. MacArthur, Douglas. 1950. *Douglas MacArthur's Letter to Prime Minister*. Dostopno prek: <http://www.ndl.go.jp/modern/e/cha5/description13.html> (1. februar 2010).

11. Faiola, Anthony. 2006. *Japan Upgrades Its Defense Agency, New Laws Widen Mission, Require Schools to Foster Patriotism*. Dostopno prek: <http://www.washingtonpost.com/wpdyn/content/article/2006/12/15/AR2006121501707.html> (19. junij 2010).
12. Ferfila, Bogomil. 1999. *Japonska dežela samurajev in robotov*. Radovljica: Didakta.
13. --- 2000. *Organiziran kriminal na Japonskem*. Ljubljana: Visoka policijsko varnostna šola.
14. --- Hiroko Kudo in Paul Phillips. 2006. *Japonska in Slovenija*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
15. Fir, Jure. 2004. *Nacionalna varnost Japonske*. Diplomsko delo. Ljubljana: FDV.
16. *Global times*. 2009. Signals of Japan's new anti-piracy law rekindle hidden concern, 21. junij. Dostopno prek: <http://world.globaltimes.cn/in-depth/2009-06/438436.html> (2. maj 2011).
17. Grizold, Anton. 1999. *Obrambni sistem republike Slovenije*. Ljubljana: Visoka policijsko-varnostna šola
18. Haley, O. John. 2005. Waging War: Japan's Constitutional Constraints. *Constitutional Forum* 14 (2) Dostopno prek: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=821504 (1. maj 2011)
19. Hook, D. Glenn, ur. 2001. *Japan's International Relations*. London, New York: Routledge.
20. --- 2005. *Japan's International Relations*. London and New York: Routledge.
21. Hughes, W. Christopher. 2004. *Japan's Re-emergence as a "Normal" Military Power*. New York: The International Institute for Strategic Studies.
22. --- 2009. *Japan's Remilitarisation*. London: The International Institute for Strategic Studies, Oxford University Press Inc.
23. Itoh, Mayumi. 1998. *Globalization of Japan: Japanese Sakoku Mentality and U.S. Efforts to Open Japan*. London: Macmillan Press LTD.
24. *Japan - US Security Treaty*. 1951. Dostopno prek: <http://www.niraikanai.wma.net/pages/archive/ampo51.html> (25. oktober 2010).

25. *Japan Press Weekly*. 2010. SDF dispatch to Haiti on PKO mission called into question, 6. februar. Dostopno prek: <http://www.japanpress.co.jp/modules/news/index.php?id=453> (5. oktober 2011).
26. Kabinet premiera Japonske. 2001. *Anti-Terrorism Special Measures Law*. Dostopno prek: http://www.kantei.go.jp/foreign/policy/2001/antiterrorism/1029t_erohougaiyou_e.html (12. oktober 2010).
27. --- 2010. *Basic Plan regarding Response Measures Based on the Anti-Terrorism Special Measures Law*. Dostopno prek: http://www.kantei.go.jp/foreign/policy/2001/anti-terrorism/1116keikaku_e.html (12. oktober 2010).
28. Kawashima, Yutaka. 2003. *Japanese Foreign Policy at the Crossroads: Challenges and Opinions for the Twenty-First Century*. Washington: The Brookings Institution.
29. Kelly J., Michael. 2009. *The Article 9 Pacifism Clause and Japan's Place in the World*. <http://209.85.135.132/search?q=cache:UXkjqrFDu2YJ:hosted.law.wisc.edu/wilj/issues/25/3/kelly.pdf> (4. oktober 2009).
30. Kijūrō, Shidehara. 1951. *外交の五十年 – Petdeset let diplomacije*. Tokio: Yomiuri Shinbunsha.
31. Kimijima, Akihiko. 2009. *Peace in East Asia and the Japanese Constitution: A Reexamination 60 Years After Its Making*. Dostopno prek: www.ritsumei.ac.jp/acd/cg/ir/college/bulletin/.../09Akihiko_Kimijima.pdf (2. januar 2010).
32. Komamura, Keigo. 2010. *Legitimacy of the Constitution of Japan*. Dostopno prek: www.fas.harvard.edu/~rijs/crrp/papers/pdf/Komamura_Constitution.pdf (2. februar 2011).
33. Kuzuhara, Kazumi. 2006. The Korean War and The National Police Reserve of Japan: Impact of the US Army's Far East Command on Japan's Defense Capability. *NIDS Security Studies (8) 3*. Dostopno prek: www.nids.go.jp/english/dissemination/.../bulletin_e2006_5_Kuzuhara.pdf (27. januar 2010).
34. *Le Monde diplomatique*. 2006. Nove japonske vodijo vojaške ambicije preko ZDA, 13. Pariz: Chantilly Cedex.
35. Liberal Democratic Party. 2005. *Shin kenpō sōan – Nov osnutek ustave*. Dostopno prek: http://www.jimin.jp/jimin/shin_kenpou/shiryoudf/051122_a.pdf. (22. oktober 2010).

36. Lubi, Darko. 1999. *Jedrsko širjenje po hladni vojni*. Ljubljana: FDV.
37. *MacArthur Notes*. 1946. Dostopno prek: <http://www.ndl.go.jp/constitution/shiryu/03/072shoshi.html> (14. december 2009).
38. Masako, Ikegami. 2004. *Japan's Defense Policy under Challenge of Volatile Northeast Asian Security*. Dostopno prek: <http://www.wjwn.org/activities/ikegami/DefensePolicy.html> (4. junij 2009).
39. Masaki, Hisane. 2007. Head wind for Japanese change. *The Asia Times*, 20. april. Dostopno prek: <http://www.atimes.com/atimes/Japan/ID20Dh01.html> (23. februar 2010).
40. Ministry of Defense. 2008. *The Fight against Terrorism Self-Defense Force Activities*. Dostopno prek: http://www.mod.go.jp/e/data/replenish/pdf/fight_terro.pdf (1. december 2011).
41. --- 2009a. *Defense of Japan 2009*. Dostopno prek: www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/pdf/2009/02Digest.pdf (10. julij 2010).
42. --- 2009b. *Japan's BMD*. Dostopno prek: http://www.mod.go.jp/e/d_act/bmd/index.html (12. december 2010).
43. --- 2010a. *Defense of Japan 2010*. Dostopno prek: http://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/2010.html (3. maj 2011).
44. --- 2010b. *National Defense Program Guidelines 2010*. Dostopno prek: http://www.mod.go.jp/e/d_act/d_policy/national.html (1. junij 2011).
45. --- 2010c. *Japan defense focus, 19*. Dostopno prek: <http://www.mod.go.jp/e/jdf/no19/news.html> (10. januar 2011).
46. --- 2010č. *What Japan Can Do Now*. Dostopno prek: <http://www.mod.go.jp/e/publ/pamphlets/index.html> (2. maj 2011).
47. --- 2011a. *Defense of Japan 2011*. Dostopno prek: http://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/2011.html (10. oktober 2011).
48. --- 2011b. *Japan defense focus, 20*. Dostopno prek: <http://www.mod.go.jp/e/jdf/no19/news.html> (10. januar 2011).
49. MOFA. 1997. *Current Issues Surrounding UN Peace-keeping Operations and Japanese Perspective*. Dostopno prek: <http://www.mofa.go.jp/policy/un/pko/issues.html> (10. oktober 2010).

50. --- 2011. *Disaster and Disaster Prevention in Japan*. Dostopno prek: <http://www.mofa.go.jp/policy/disaster/21st/2.html> (4. maj 2011).
51. Nabeshima, Keizo. 2007. Unshackling Japan's defense. *The Japan Times*, 22. januar. Dostopno prek: <http://search.japantimes.co.jp/cgi-bin/eo20070122kn.html> (24. avgust 2009).
52. Naidu G. V. C. 2004. Japanese Security at the Crossroads: Challenges and Initiatives. *Strategic Analysis* 28 (4). New Delhi: Institute for defense Studies and Analyses.
53. Nasu, Hitoshi. 2004. *Article 9 of the Japanese Constitution Revisited in the Light of International Law*. Dostopno prek: www.law.usyd.edu.au/anjel/documents/ZJapanR/ZJapanR18_08_Nasu.pdf (3. februar 2006)
54. Nishikawa, Toshiyuki. 2009. *The Future of the Japanese Constitution: From the "MacArthur Constitution" to What?* Dostopno prek: www.surugadai.ac.jp/sogo/media/bulletin/.../Hikaku17Nishikawa.pdf (12. maj 2010).
55. Nukaga, Fukushiro. 2006. *Deploying Forces for International Security*. Dostopno prek: <http://www.iiss.org/conferences/the-shangri-la-dialogue/2006-plenary-session-speeches/third-plenary-session--fukushiro-nukaga> (4. maj 2010).
56. Ogawa, Akihiro. 2008. *Japan's Pacifism: The Current Debate on Japan's Constitutional Revision and Grassroots Peace Movement*. Dostopno prek: <http://209.85.129.132/search?q=cache:qMCRMAMUJ1gJ:www.lse.ac.uk/Depts/global/PDFs/Peaceconference/Ogawa.doc+Akihiro+Japan%E2%80%99s+Pacifist:+The+Current+Debate+on+Japan%E2%80%99s+Constitutional+Revision+and+Grassroots&cd=4&hl=en&ct=clnk&client=firefox-a> (25. januar 2010).
57. Pappas, Alexander. 2008. *U.S. faces dilemma with Japan's waning support for re-writing constitution*. Dostopno prek: <http://www.inteldaily.com/?a=6092&c=149> (17. november 2009).
58. Parisi, Lynn. 2002. Lessons on the Japanese Constitution. Dostopno prek: <http://www.indiana.edu/~japan/Digests/const.html> (17. november 2009).
59. *Potsdam Declaration*. 1945. Dostopno prek: <http://www.ndl.go.jp/constitution/e/etc/c06.html> (14. december 2009).
60. Reiji, Yoshida. 2007. Defense Agency given ministry status. *The Japan Times*, 10. januar. Dostopno prek: <http://search.japantimes.co.jp/cgi-bin/nn20070110a1.html> (12. november 2010).

61. Samuels J. Richard. 2004. *Constitutional Revision in Japan: The Future of Article 9*. Washington, DC: The Brookings Institution, Center for Northeast Asian Policy Studies. Dostopno prek: <http://www.brookings.edu/~media/Files/events/2004/1215japan/20041215.pdf> (2. november 2007).
62. Sato, Yoichiro. 2003. Japan's Security Policies during OEF and OIF: Incremental Reactions Meet Great Expectations. *Asia-Pacific Center for Security*, 2 (6). Dostopno prek: www.apcss.org/.../APSSS/JapansSecurityPoliciesDuringOEFandOIFSlim.pdf (2. maj 2011).
63. Shinshakaitō. 2010. *Japan's PKO in Haiti*. Dostopno prek: http://www.sinsyakai.or.jp/right/michishirube-english/2010/koremade/100309/100309_673.html (10. oktober 2010).
64. *SIPRI Yearbook*. 2009. New York: Oxford University Press.
65. ---2010. New York: Oxford University Press.
66. Szechenyi, Nicholas. 2006. A Turning Point for Japan's Self-Defence Forces. *The Washington Quarterly*, jesen. Dostopno prek: www.twq.com/06autumn/docs/06autumn_szechenyi.pdf (2. februar 2011).
67. Takahara, Kanako. 2005. Dutch-Aussie troop switch to be smooth. *The Japan Times*, 23. marec. Dostopno prek: <http://www.japantimes.co.jp/cgi-bin/getarticle.pl5?nn20050323a6.htm> (12. maj 2010).
68. --- 2007. SDF emerging as the military it truly is. *The Japan Times*, 12. april. Dostopno prek: <http://search.japantimes.co.jp/cgi-bin/nn20070417i1.html> (1. februar 2008).
69. Tanaka, Takashi. 2009. *Deployment of the Japan Self-Defense Forces to Somalia-Area Waters*. Dostopno prek: <http://www.iadllaw.org/files/Takashi%20%20TANAKA%20Deployment%20of%20the%20Japan%20SelfDefense%20Forces%20to%20Somalia-Area%20Waters.doc> (14. december 2010).
70. Tatsumi, Yuki. 2007. *From the JDA to the MOD - a step forward, but challenges remain*. Dostopno prek: <http://www.stimson.org/summaries/from-the-jda-to-the-mod-a-step-forward-but-challenges-remain/> (24. november 2010).
71. Teslik, Lee Hudson. 2006. *Japan and Its Military*. Dostopno prek: <http://www.cfr.org/publication/10439/#8> (3. marec 2008).

72. Tetsuya, Ito. 2009. Govt must review its Afghanistan policies. *The Yomiuri Shimbun*, 31. marec. Dostopno prek: <http://www.accessmylibrary.com/article-1G1-196804196/govt-must-review-its.html> (12. november 2011).
73. *The Asahi Shimbun*. 2008. Japan shies away from Afghan plan, 19. julij).
74. --- 2009 SDF on alert to destroy missile, 9. oktober).
75. --- 2010a. Japan to send SDF engineers to Haiti, 26. januar. Dostopno prek: <http://www.asahi.com/english/TKY201001250346.html> (12. oktober 2011).
76. --- 2010b. Sending more help to Haiti, 3. februar. Dostopno prek: <http://search.japantimes.co.jp/cgi-bin/ed20100203a2.html> (10. november 2010).
77. --- 2010c. Okinawa airspace under new control, 22. marec. Dostopno prek: <http://www.asahi.com/english/TKY201003190310.html> (22. marec 2010).
78. --- 2010č. 67 % oppose changing pacifist Article 9, survey finds, 4. maj. Dostopno prek: <http://www.asahi.com/english/TKY201005030214.html> (20. julij 2010).
79. --- 2010d. Anti-piracy law 23. junij. Dostopno prek: <http://search.japantimes.co.jp/cgi-bin/ed20090623a1.html> (12. december 2010).
80. The State-War-Navy Coordinating Committee. 1946. *Reform of the Japanese Government System: SWNCC – 228*. Dostopno prek: <http://www.ndl.go.jp/constitution/shiryo/03/059shoshi.html> (12. marec 2009).
81. *The Yomiuri Shimbun*. 2009. Special unit to add some steel to MSDF mission against pirates, 20. januar. Dostopno prek: <http://www.accessmylibrary.com/article-1G1-192348075/special-unit-add-some.html> (12. oktober 2011).
82. --- 2010a. The Cabinet OK's SDF mission to help Haiti, 6. februar. Dostopno prek: <http://www.accessmylibrary.com/article-1G1-218366077/cabinet-ok-sdf-mission.html> (6. februar 2010).
83. --- 2010b. Japan, NATO to sign info security pact / Govt seeking classified intelligence on Afghanistan, 7. marec. Dostopno prek: <http://www.yomiuri.co.jp/dy/national/T100306003264.htm> (9. marec 2010).
84. --- 2011a. ASDF scrambled 386 times to ward off foreign aircraft in FY10, 30. april. Dostopno prek: <http://www.yomiuri.co.jp/dy/national/T110429004888.htm> (1. maj 2011).

85. --- 2011b. SDF readies overseas base in Djibouti / 1st outpost abroad to help fight piracy, 29. maj. Dostopno prek: <http://www.yomiuri.co.jp/dy/national/T110528002667.html> (30. maj 2011).
86. Yasua, Shino. 2009. Japan passes anti-piracy law. *The Sydney Morning Herald*, 19. junij. Dostopno prek: <http://news.smh.com.au/breaking-news-world/japan-passes-antipiracy-law-20090619-cnsc.html> (12. december 2010).
87. Umeda, Sayuri. 2006. *Japan: Amendment of Constitution, Article 9*. Dostopno prek: www.loc.gov/law/help/JapanArticle9.pdf (12. januar 2010).
88. Urara, Kenji. 1980. *Pacifism in the Constitution of Japan: The Meaning of the Right to Live in Peace*. Dostopno prek: www.waseda.jp/hiken/jp/public/bulletin/.../A02859211-00-000010003.pdf (2. november 2010).
89. Woolley J. Peter. 2000. *Japan's navy: politics and paradox*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.